

Burmistrz Wyszkowa

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WYSZKÓW

Wyszków, 2016 r.

Opracowanie:

Zespół autorski:

mgr Adam Wiliński ZOIU Wrocław Z-466 - główny projektant
mgr inż. Jan Kubera
inż. Aleksandra Jarek

prof. dr hab. inż. arch. Krystyna Gruszecka OIU Warszawa WA-062
mgr inż. Magdalena Ziólkowska
inż. Paweł Pleń
mgr inż. Jan Szewczuk
techn. Jacek Guranowski

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	5
1.1. Przedmiot i podstawa prawna opracowania.....	5
1.2. Zastosowane metody sporządzania prognozy	5
1.3. Podstawowe informacje i objaśnienia dotyczące prognozy.....	6
1.4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	7
2. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	10
2.1. Powiązania z innymi dokumentami.....	10
2.3. Ogólne kierunki zmian	10
2.4. Podstawowe zasady zagospodarowania terenu	12
3. STAN ISTNIEJĄCY ŚRODOWISKA.....	25
3.1. Położenie geograficzne i administracyjne.....	25
3.2. Układ przestrzenny gminy.....	25
3.3. Charakterystyka poszczególnych komponentów środowiska	25
3.3.1 Geomorfologia.....	25
3.3.2 Hydrografia	26
3.3.3 Budowa geologiczna.....	28
3.3.4 Surowce mineralne	28
3.3.5 Warunki podłoża gruntowego.....	29
3.3.6 Gleby.....	30
3.3.7 Klimat.....	30
3.3.8 Szata roślinna	31
3.3.9 Świat zwierzęcy	33
3.4. Położenie terenu w stosunku do obszarów i obiektów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody	34
3.5. Walory kulturowe, krajobrazowe oraz ochrona zabytków	36
3.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń studium	41
4. Prognoza oddziaływania na środowisko	55
4.1. Wpływ realizacji projektu studium na poszczególne komponenty środowiska	55
4.1.1 Wpływ na różnorodność biologiczną	55
4.1.2 Wpływ na jakość życia ludzi	56
4.1.3 Wpływ na świat roślinny i zwierzęcy.....	58
4.1.4 Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne.....	59
4.1.5 Wpływ na powietrze.....	60
4.1.6 Wpływ na powierzchnię ziemi.....	60
4.1.7 Wpływ na gleby	60
4.1.8 Wpływ na krajobraz.....	61
4.1.9 Wpływ na klimat.....	61
4.1.10 Wpływ na zabytki	61
4.1.11 Podsumowanie.....	61
4.2 Ocena projektu studium w aspekcie skutków dla istniejących form ochrony przyrody oraz obszarów podlegających ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym	62
4.2.1 Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	62
4.2.2 Przewidywane oddziaływania na pozostałe formy ochrony przyrody.....	68
4.4 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	69

4.5 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	69
4.6 Rozwiązania alternatywne	70
4.7 Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu Studium	70
5. Podstawowe akty prawne	72

1.WPROWADZENIE

1.1. Przedmiot i podstawa prawna opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków w wykonaniu uchwały Nr XXXI/275/12 z dnia 28.12.2012 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 28.12.2012 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków.

Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko jest realizacją obowiązku określonego w art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353).

Prognoza jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tj. postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania i ich zmian zgodnie z art. 46 i cytowanej ustawy.

Ramowy zakres prognozy określa art. 51 ust. 2 ww. ustawy.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie został uzgodniony przez sporządzającego Studium z ustawowo do tego wskazanymi organami, zgodnie z art. 53 ww. ustawy.

Opracowanie prognozy ma na celu ocenę realizacji zapisów projektu Studium pod kątem szeroko rozumianej ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, a także przedstawienie przewidywanych skutków dla stanu i funkcjonowania środowiska (przekształceń) oraz warunków życia mieszkańców.

1.2. Zastosowane metody sporządzania prognozy

Przy sporządzaniu prognozy zastosowano głównie metody stacjonarno – analityczne. Dla potrzeb opracowania przeprowadzono wizję terenową we wrześniu 2013 r. Dodatkowo przeanalizowano materiały źródłowe dotyczące informacji o stanie środowiska naturalnego, w tym aktualizacje opracowań wcześniejszych i programy będące w dyspozycji Urzędu Miasta Wyszaków.

W prognozie szczegółowo przeanalizowano zapisy projektu studium oraz treść rysunku. Skutki dla środowiska wynikają z:

- projektowanego przeznaczenia terenów na określone rodzaje użytkowania,
- określonych zasad zagospodarowania tych obszarów.

Projekt Studium porównano z ustaleniami obowiązującego Studium, co pozwoliło ocenić stopień zmian funkcji i możliwość wystąpienia nowych zagrożeń.

Zastosowane metody prognozowania (analiza opisowa) oparto głównie na zasadzie wykorzystania publikowanych raportów oddziaływania na środowisko, artykułów i przepisów branżowych oraz analogii do skutków realizacji działań o podobnym zakresie i charakterze na terenach o zbliżonych uwarunkowaniach środowiskowych.

W oparciu o dostępną wiedzę szczegółowo przeanalizowano wpływ realizacji kierunków projektowanego Studium na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi. Badano charakter ewentualnych oddziaływań pod względem ich trwałości, odwracalności i zasięgu. Analizowano przewidziane w projekcie Studium działania zapobiegające i kompensujące ewentualne negatywne oddziaływania oraz zaproponowano rozwiązania alternatywne.

1.3. Podstawowe informacje i objaśnienia dotyczące prognozy

Zakres niniejszej prognozy został uzgodniony z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo WOOŚ-I.411.94.2013.JD z dnia 17.04.2013 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Warszawie (PPIS-ZNS-712/22/2013 z dnia 16.04.2013 r.), a stopień jej szczegółowości został dostosowany do skali projektu Studium i precyzji jego ustaleń.

Prognozę opracowano na podstawie:

- wizji lokalnej,
- analizy projektu Studium,
- analizy obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków uchwalonego Uchwałą Nr XVII/103/2007 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 29 listopada 2007 roku z późn. zmianami
- analizy obowiązujących miejscowych planów,
- analizy informacji zawartych w prognozach oddziaływania na środowisko dokumentów planistycznych dotyczących gminy Wyszaków,
- opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Wyszaków, Warszawa, styczeń 2006 r.,

- literatury przedmiotu i obowiązujących w dniu podjęcia uchwały o przystąpieniu do studium aktów prawnych.

Ilekczo w przedmiotowym dokumencie jest mowa o „projekcie studium”, bądź o „projekcie dokumentu”, należy przez to rozumieć „projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków”. Poprzez określenie „prognoza” należy rozumieć „prognozę oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków”.

1.4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko została przygotowana dla ustaleń projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków.

Celem prognozy jest określenie rodzajów, wielkości przekształceń poszczególnych komponentów środowiska oraz uciążliwości dla środowiska i życia ludzi, które mogą być rezultatem realizacji ustaleń analizowanego projektu studium.

Sporządzenie prognozy jest elementem postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, jakiej podlegają studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353).

W oparciu o dostępne materiały źródłowe opisano aktualny stan środowiska oraz potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko.

Gmina Wyszaków znajduje się w północno - wschodniej części województwa mazowieckiego w obrębie powiatu wyszkowskiego, w odległości 55 km od Warszawy, 68 km od Ciechanowa oraz 75 km od Ostrołki. Jest to gmina miejsko – wiejska. Siedzibą władz samorządowych jest miasto Wyszaków. Strukturę gminy tworzy miasto Wyszaków i 28 miejscowości rozmieszczonych w 27 sołectwach.

Gmina Wyszaków rozciąga się między dolinami Bugu i Narwi. Przez obszar gminy przepływają rzeki Bug i Liwiec.

Prawobrzeżna część gminy to miasto Wyszaków oraz otaczające je tereny rolne z niewielkim udziałem zalesień i zadrzewień (wyjątek stanowi obszar Puszczy Białej, na północ od miasta), z zabudową mieszkaniowo - zagrodową usytuowaną wzdłuż istniejących dróg. Lewobrzeżna część gminy zdominowana jest przez obszar Puszczy Kamienieckiej,

reszta terenów to wzajemnie przeplatające się tereny rolne i leśne oraz przemieszana zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i letniskowa.

Cały obszar gminy leży w granicach, głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 215A o nazwie „Subniecka warszawska” oraz w obszarze wysokiej ochrony (OWO). Północna – prawobrzeżna część gminy objęta jest głównym zbiornikiem wód podziemnych nr 221 o nazwie „Dolina Kopalna Wyszaków”.

Na obszarze gminy dominują gleby słabe. Dobre gleby skupiają się w prawobrzeżnej, północnej części gminy.

Lasy i tereny leśne zajmują 28,9% powierzchni gminy, przy czym większość powierzchni lasów koncentruje się w południowej, lewobrzeżnej części (fragmenty Puszczy Kamienieckiej) oraz północnej (fragmenty Puszczy Białej).

Na terenie gminy występują obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Są to obszary Natura 2000 (Puszcza Biała PLB 140007, Dolina Liwca PLB 140002, Dolina Dolnego Bugu PLB 140001, Ostoja Nadbużańska, PLH 140011, Wydmy Lucynowsko - Mostowieckie PLH 140013, Ostoja Nadliwiecka PLH 140032) oraz 20 pomników przyrody.

Podstawowym zasobem przyrodniczym i walorem krajobrazowym gminy jest dobrze zachowany, a zanikający już dziś, rzadki w Europie, naturalny charakter krajobrazu doliny nieregulowanej, swobodnie płynącej, meandrującej dużej rzeki nizinnej – Bugu.

Koncepcja zawarta w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków” za nadrzędny przyjmuje rozwój społeczno-gospodarczy, koncentruje zwarte obszary nowej zabudowy w północnej części gminy - poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, chroniąc tym samym istniejące walory przyrodniczo - krajobrazowe doliny Bugu.

Przyjęte kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego zostały opracowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ustalenia Studium nie będą powodować znaczącego nasilenia się procesów zmniejszających różnorodność biologiczną. Funkcjonowanie środowiska na poziomie fizjocenoz w wyniku realizacji projektu studium nie będzie w znaczący sposób zmodyfikowane. Studium ustala ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, wprowadzanie nowych oraz utrzymanie istniejących łąk i pastwisk, zachowanie lasów jako elementów krajobrazu naturalnego.

Skala spodziewanych emisji zanieczyszczeń (zanieczyszczenia powietrza, ścieki, odpady stałe, hałas) nie będzie zagrażać zdrowiu ludzi.

Kierunki studium wprowadzające zabudowę na tereny pozostające dotychczas w użytkowaniu rolniczym nie pociągają za sobą istotnych zmian w świecie zwierząt.

Ustalenia studium doprowadzą do zmniejszenia powierzchni pokrytej szatą roślinną w wyniku przeznaczenia jej pod zabudowę. Cenne przyrodniczo tereny w postaci dolin rzek Bug i Liwiec oraz zwarte kompleksy leśne (fragmenty puszczy Białej i Kamienieckiej) zostaną zachowane.

Studium zachowuje istniejącą sieć hydrograficzną wraz z jej obudową przyrodniczą. Ustalenia studium w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, odprowadzania wód opadowych stwarzają warunki do pełnego wyposażenia gminy w sieci techniczne, co przyczyni się do dalszej poprawy jakości wód podziemnych oraz zagwarantuje bezpieczeństwo ekologiczne.

Kierunki studium prowadzą do koncentracji i uporządkowania zainwestowania.

Realizacja projektu Studium przyczyni się do zmniejszenia areалу naturalnie ukształtowanych powierzchni. Jest to jednak nieunikniony proces związany z urbanizacją.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 można wykluczyć prawdopodobieństwo wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań. Studium chroni pozostałe formy ochrony przyrody.

Ogólnie studium generuje te same oddziaływania na środowisko co istniejące zagospodarowanie, z tym jednak, że:

- zwiększy się ilość receptorów negatywnych oddziaływań w postaci nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej,
- zwiększy się ilość receptorów negatywnych oddziaływań w związku z planowaną północną obwodnicą miasta Wyszaków ,
- zmniejszy się zasięg pozytywnie neutralnych bądź negatywnych oddziaływań użytków rolnych ze względu na uszczuplenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Studium nie będzie mieć oddziaływania transgranicznego.

Ustalenia studium przewidują ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. W prognozie przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację negatywnych oddziaływań na środowisko.

Do terenów wprowadzonych do projektu studium nie istnieje potrzeba rozwiązań alternatywnych.

W prognozie przedstawiono możliwe metody analizy realizacji postanowień studium.

2.CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. Powiązania z innymi dokumentami

Analizowany projekt studium uwzględnia cele, wytyczne i ustalenia opracowań strategicznych i planistycznych, które zostały sporządzone na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym, m.in.:

- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012 r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Warszawa 2014 r.,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Wyszaków na lata 2007-2015, Wyszaków 2007 r.,
- Program Rozwoju Gminy Wyszaków na lata 2016 – 2020,
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Wyszaków na lata 2005-2012 Wyszaków, listopad 2005 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Zgodność ustaleń studium z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali lokalnej harmonizują z kierunkami rozwoju ustalonymi na wyższych szczeblach administracji rządowej i samorządowej.

2.3. Ogólne kierunki zmian

W Studium przyjęto następujące funkcje gminy:

- 1) Funkcja usługowo - produkcyjna – rozwijana w terenach przemysłowych w mieście Wyszakowie oraz w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych – trasy ekspresowej S-8 (Deskurów, Skuszew) i drogi krajowej nr 62 (Rybno).
- 2) Funkcja mieszkaniowa – rozwijana głównie w mieście Wyszakowie oraz we wszystkich innych miejscowościach (wsiach) w mniejszym stopniu, w zależności od rozwoju i dostępności infrastruktury. Wobec przewidywanego niskiego wzrostu ludności gminy, funkcja ta na części obszaru będzie cechować się stabilnością. Rozwój ilościowy mieszkalnictwa może wystąpić głównie w miejscowościach wielofunkcyjnych, o najlepszych ekonomicznych warunkach rozwojowych.

- 3) Funkcja administracyjna – rozwijana w oparciu o rolę miasta Wyszkowa w gminie oraz w powiecie, jako ośrodka administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego.
- 4) Funkcja turystyczno - rekreacyjna – o zasięgu regionalnym oraz lokalnym, rozwijająca się głównie w dolinie rzek Bug i Liwiec, a także w sąsiedztwie Puszczy Białej i Kamienieckiej. Dominować będzie wypoczynek weekendowy (okazjonalny) i letniskowy (sezonowy), dla ludności z ośrodków miejskich takich jak Warszawa, Wołomin, Tłuszcz, Łochów. Głównie w miejscowościach Gulczewo, Ślubów, Deskurów, Drogoszewo, Rybienko Leśne, Kamieńczyk, Fidest oraz Lucynów.
- 5) Funkcja rolnicza – ukierunkowana na produkcję zbóż i ziemniaków oraz produkcję zwierzęcą, rozwój rolnictwa ekologicznego, które jako jedyne ma szansę konkurować z dużymi zakładami produkcyjnymi.
- 6) Funkcja ekologiczna – obejmuje tereny dolin rzecznych, lasy, łąki i pastwiska.

Główne cele rozwoju gminy:

- 1) Rozwój gospodarczy i podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej podstawą poprawy życia mieszkańców.
- 2) Rozbudowa infrastruktury technicznej, ochrona środowiska naturalnego.
- 3) Rozwój społeczny i poprawa jakości życia mieszkańców.
- 4) Rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

Opracowując projekt Studium wzięto pod uwagę i w większości pozytywnie rozpatrzone wnioski mieszkańców składane do Studium na podstawie art. 11 pkt. 1 ustawy z 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wnioski te dotyczyły głównie przeznaczenia terenów rolnych na cele mieszkaniowe lub inwestycyjne, oraz zmiany przeznaczenia terenów zabudowy letniskowej i rekreacyjnej na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

Rozwój terenów budowlanych przewidziany jest głównie w północnej części gminy.

Związane jest to z rozległymi obszarami szczególnego zagrożenia powodzią występującymi na znacznym obszarze gminy, głównie na południe od rzeki Bug. Realizacja nowej zabudowy na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią jest zabroniona obowiązującymi przepisami prawa.

Najwięcej nowych terenów budowlanych wyznaczono w miejscowości Leszczydół. Są to tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniowo- usługową oznaczoną w projekcie studium symbolami MU-W.

Nowo projektowane zwarte kompleksy zabudowy letniskowej i rekreacyjnej ML wyznaczone zostały w miejscowościach Fidest, Lucynów i Kamieńczyk.

Pozostałe zmiany obejmują uzupełnienia w już wykształconych ciągach zabudowy wzdłuż istniejących dróg.

W związku z potrzebami gminy w tym zakresie projekt studium wyznacza nowe tereny eksploatacji surowców mineralnych w oparciu o złożę Wyszków- Skuszew.

Wyznaczone nowe tereny inwestycyjne wystarczają na zabezpieczenie potrzeb gminy w zakresie terenów budownictwa mieszkaniowego, działalności usługowej i gospodarczej, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska.

2.4. Podstawowe zasady zagospodarowania terenu

Studium wyróżnia na obszarze opracowania dwie zasadnicze strefy zagospodarowania przestrzennego, zróżnicowane co do celów i instrumentów polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania:

- obszary zabudowy, które będą ulegały przekształceniom przestrzennym,
- obszary otwarte, które nadal pozostaną niezabudowane.

Do obszarów zabudowy zaliczyć należy wszystkie obecnie zainwestowane (zabudowane) tereny będące w posiadaniu (lub władaniu), zarówno osób prywatnych, gminy, skarbu państwa, jak i innych podmiotów oraz wszystkie tereny wyznaczone i przeznaczone w studium pod zorganizowane zainwestowanie (zabudowę).

Do obszaru zabudowy należy zaliczyć całe miasto Wyszków w jego granicach administracyjnych.

Obszary zabudowy w gminie będą kształtowane wzdłuż istniejących i projektowanych ciągów komunikacyjnych oraz projektowanej sieci infrastruktury technicznej, która w różny sposób obejmuje swoim zasięgiem dotychczasowe tereny otwarte. Są także wyznaczone w rejonach, gdzie właściciele złożyli dużo wniosków o zmianę funkcji terenu.

Terenami preferowanymi do rozwoju rekreacji i wypoczynku, poza istniejącymi terenami w Kamieńczyku, Ślubowie i Gulczewie, będą również nowe, wyznaczone na rysunku kierunków Studium, grunty we wsi Fideś, Lucynów, Kamieńczyk (po wschodniej stronie rzeki Liwiec i w południowej części wsi), Ślubów, Gulczewo oraz we wsi Świniotop.

Do obszarów otwartych należy zaliczyć tereny rolne (rolniczej przestrzeni produkcyjnej), leśne, wód powierzchniowych, zieleni nieurządzonej, zieleni parkowej i zieleni urządzonej (publicznej).

Wyznacza się następujące przeznaczenia terenów:

- symbolem **MU-W** - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej wiejskiej,
- symbolem **MU-M** - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej miejskiej,
- symbolem **MU-S** - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej śródmiejskiej,
- symbolem **ML** – tereny zabudowy letniskowej i rekreacyjnej,
- symbolem **U/M** – tereny zabudowy usługowo - mieszkaniowej,
- symbolem **U** – tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej,
- symbolem **UK** – tereny zabudowy usługowej - kultura i kult religijny,
- symbolem **UZ** – tereny zabudowy usługowej - zdrowie,
- symbolem **UO** – tereny zabudowy usługowej - oświata,
- symbolem **UO-U** – tereny zabudowy usługowej – oświata i inne usługi nieuciążliwe,
- symbolem **UP**- tereny zabudowy usługowej - usługi publiczne,
- symbolem **US** – teren usług sportu, rekreacji i turystyki,
- symbolem **PU** – tereny zabudowy przemysłowo – produkcyjno – usługowej,
- symbolem **PG** - teren górniczy (WYSZKÓW SKUSZEW),
- symbolem **ZZ** – tereny obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, zainwestowane, na których zlokalizowane są budynki,
- symbolem **PT** – tereny obsługi technicznej miasta,
- symbolem **TZ** – tereny zamknięte: kolejowe i wojskowe,
- symbolem **Tbk**- teren bocznic kolejowej,
- symbolem **R** – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- symbolem **R1** – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią,
- symbolem **ZN**- tereny zieleni nieurządzonej, nieużytki, łąki, doliny rzek, wyspy,
- symbolem **Ls** – tereny lasów,
- symbolem **ZP** – tereny zieleni urządzonej,
- symbolem **ZD** – tereny ogrodów działkowych,
- symbolem **ZC** – tereny cmentarzy wraz z granicami stref sanitarnych 50 m i 150 m od cmentarza.

Główne ustalenia studium dla poszczególnych przeznaczeń terenów:

Obszary zabudowy			
Lp.	Przeznaczenie terenu (zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium)	Ustalenia główne	Ustalenia dodatkowe
1.	MU-W - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej wiejskiej	<p>Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz usług nieuciążliwych. Dopuszcza się wymianę istniejącej zabudowy zagrodowej na inne typy zabudowy z przeznaczenia podstawowego.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniejsza niż 40% powierzchni działki, a dla zabudowy usługowej nie mniejsza niż - nie mniej niż - 30%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy - 12 m.</p> <p>Na terenach oznaczonych jako orientacyjne tereny z wskazaniem pozostawienia wyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w mpzp - wskazuje się minimalną powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 50% oraz ogrodzenia z wymogiem otworów w poziomie terenu (do ustalenia w planach miejscowych np. 15 na 15 cm co 10 m) w celu umożliwienia migracji drobnej zwierzyny między ekosystemami.</p> <p>Struktura, materiały wykonania projektowanych zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz ich usytuowanie nie może generować negatywnego wpływu na istniejące środowisko naturalne; dodatkowo należy przewidzieć sytuowanie obiektów zabezpieczających przed powodzią w jak najmniejszej odległości od istniejących zabudowań, tak aby zminimalizować ingerencję w środowisko.</p>	<p>Warunkiem zagospodarowania wyznaczonych w studium terenów zabudowy mieszkaniowo - usługowej na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest kompleksowa realizacja odpowiednich zabezpieczeń przeciwpowodziowych.</p>
2.	MU-M - tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej miejskiej	<p>Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zieleni urządzonej ogólnodostępnej (publicznej) oraz usług nieuciążliwych. Zaleca się wymianę istniejącej zabudowy zagrodowej na inne typy zabudowy z przeznaczenia podstawowego.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż - 20%</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy - zabudowa wielorodzinna do 27 m, pozostałe typy zabudowy – 12 m.</p> <p>Na terenach oznaczonych jako orientacyjne tereny ze wskazaniem pozostawienia wyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w mpzp - wskazuje się minimalną powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 50% oraz ogrodzenia z wymogiem otworów w poziomie terenu (do ustalenia w planach miejscowych np. 15 na 15 cm co 10 m) w celu umożliwienia migracji drobnej zwierzyny między ekosystemami.</p>	<p>Zaleca się, aby na każde przynajmniej 10000 m² powierzchni przeznaczonej pod zabudowę, pozostawić 100 m² ogólnodostępnych (publicznych) terenów zieleni parkowej, urządzonej niezależnie od stanu władania tego terenu.</p>
3.	MU-S - tereny zabudowy	<p>Przewaga zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w zwartych pierzejach ulic, jednorodzinnej,</p>	<p>Zaleca się, aby na każde 10000 m² powierzchni</p>

	mieszkaniowo-usługowej śródmiejskiej,	z usługami w kondygnacjach przyziemnych budynków, zieleni urządzonej ogólnodostępnej (publicznej) oraz usług nieuciążliwych. Minimalna powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż - 20% Maksymalna wysokość zabudowy - 27 m.	przeznaczonej pod zabudowę, pozostawić 100 m ² ogólnodostępnych (publicznych) terenów zieleni parkowej, urządzonej, niezależnie od stanu władania tego terenu.
4.	ML – tereny zabudowy letniskowej i rekreacyjnej	Dopuszcza się w nowym planie miejscowym zabudowę mieszkaniową jednorodzinną przy zachowaniu parametrów jak dla zabudowy letniskowej we wsi Deskurów, Gulczewo, Kamieńczyk oraz Puste Łąki, położone w zachodniej i wschodniej części gminy. Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż - 60%. Maksymalna wysokość zabudowy – 9 m. Przed przystąpieniem do realizacji zabudowy (w terenach objętych formą ochrony przyrody-Natura 2000), wymienionej w ramach terenu ML, powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000. Realizacja zabudowy jest możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000. Struktura, materiały wykonania projektowanych zabezpieczeń przeciwpowodziowych oraz ich usytuowanie nie może generować negatywnego wpływu na istniejące środowisko naturalne; dodatkowo należy przewidzieć sytuowanie obiektów zabezpieczających przed powodzią w jak najmniejszej odległości od istniejących zabudowań, tak aby zminimalizować ingerencję w środowisko.	W przypadku realizacji zabudowy letniskowej w Lucynowie szczególną uwagę należy zwrócić na istniejące siedliska chronione (wrzosowiska mącznicowe) w ramach obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko Mostowieckie – PLH 140013. Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie ww. siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać.
5.	U/M – tereny zabudowy usługowo - mieszkaniowej	Tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej. Dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednak na obszarze nie większym niż 40% powierzchni danej jednostki U/M. Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych. Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż - 20 %. Maksymalna wysokość zabudowy – 12 m.	
6.	U – tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej		Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych na Rys.1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego siedlisk

		<p>prowadzących działalność gospodarczą (biura), salony sprzedaży, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów, parkingi.</p> <p>Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 20%. Maksymalna wysokość zabudowy - 15 m,</p> <p>Przed przystąpieniem do realizacji obiektów (w terenach objętych formą ochrony przyrody - Natura 2000), wymienionych w ramach terenu U, powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000. Realizacja tych obiektów jest możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.</p>	<p>chronionych z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać.</p>
7.	UK – tereny zabudowy usługowej - kultura i kult religijny	<p>Tereny obecnie zainwestowane i przeznaczone pod zagospodarowanie zabudową usługową kultury i kultu religijnego.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż - 30%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy - 15 m, dla obiektów świątyni w tym wież dopuszcza się - 25 m,</p>	
8.	UZ – tereny zabudowy usługowej - zdrowie	<p>Tereny zabudowy, takiej jak: szpitale, przychodnie, apteki, sanatoria, ośrodki opiekuńczo - wychowawcze i lecznicze oraz inne.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż - 20%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy – 15 m lub zgodnie ze stanem istniejącym.</p>	
9.	UO – tereny zabudowy usługowej - oświata UO-U - tereny zabudowy usługowej - oświata i inne usługi nieuciążliwe	<p>Żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie, szkoły wyższe. Obszary obecnie zainwestowane oraz nowe, przeznaczone pod inwestycje oraz rozbudowę istniejących (dobudowa sal gimnastycznych, basenów itd.).</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż - 20%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy – 15 m, dla obiektów sportowych dopuszcza się - 18 m.</p> <p>Ustalenia jak wyżej odnośnie terenów UO oraz usługi nieuciążliwe jako przeznaczenie dopuszczalne.</p>	
10.	UP – tereny zabudowy usługowej – usługi publiczne	<p>Tereny obiektów użyteczności publicznej, przeznaczonych do realizacji celów publicznych: usługi oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, administracji publicznej,</p>	

		<p>kultury i nauki oraz inne. Dopuszcza się usługi towarzyszące z wyłączeniem usług uciążliwych i mieszkania integralnie związane z prowadzoną działalnością.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż – 20%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy – 18 m, lub zgodnie ze stanem istniejącym.</p>	
11.	US – tereny usług sportu, rekreacji i turystyki	<p>Obiekty terenowe (ścieżki rowerowe, boiska, przystań rzeczna), stadiony, hale sportowe, baseny, ośrodki wczasowe, hotele, restauracje, z uzupełniającą zabudową usług gastronomii i handlu.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 50%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy - nie wyższa niż 10 m, dla obiektów sportowych dopuszcza się – 18 m,.</p> <p>Przed przystąpieniem do realizacji obiektów (w terenach objętych formą ochrony przyrody-Natura 2000) - wymienionych w ramach terenu US, powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000. Realizacja tych obiektów możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.</p>	
12.	PU – tereny zabudowy przemysłowo – produkcyjno – usługowej	<p>Zabudowa o wielofunkcyjnym przeznaczeniu: siedziby firm prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: produkcji i przetwórstwa przemysłowego i rzemieślniczego, budownictwa, handlu detalicznego (z wyłączeniem handlu o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²) i hurtowego, ekspozycji, hoteli i restauracji, transportu, spedycji, logistyki, gospodarki magazynowej, poczty i telekomunikacji, administracji, pośrednictwa finansowego, obsługi technicznej i naprawy pojazdów mechanicznych, sprzedaży paliw do pojazdów oraz szeroko rozumianych usług dla innych podmiotów gospodarczych i ludności, a także zakłady i bazy, w których ta działalność jest prowadzona oraz usługi recyklingu. Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej (bez możliwości rozbudowy) z zaleceniem jej wymiany na typy zabudowy z przeznaczenia podstawowego.</p> <p>Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 10%.</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy – 18 m, za wyjątkiem zabudowy istniejącej oraz masztów, kominów itp.</p>	<p>W obrębie terenów PU na rysunku studium wskazane zostały obszary gdzie dopuszczona została lokalizacja handlu o powierzchni sprzedaży ponad 2000 m² oraz teren gdzie dopuszcza się lokalizację usług recyklingu i utylizacji odpadów (komunalnych).</p> <p>Dla wszystkich terenów PU w przypadku sąsiedztwa funkcji mieszkaniowej ustala się obowiązek urządzenia zieleni izolacyjnej ograniczającej uciążliwości dla funkcji mieszkaniowej.</p> <p>Wprowadza się zakaz budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii w granicach administracyjnych miasta oraz w obrębie zwartej zabudowy wsi.</p>
13.	PG – teren górniczy	Zalicza się do nich istniejące granice terenów PG zgodnie z koncesją. Zgodnie z rejestrem, na	

	(WYSZKÓW SKUSZEW)	<p>terenie gminy Wyszków znajduje się teren górniczy Wyszków I oznaczony w rejestrze numerem 7/1/28a. Po zakończeniu eksploatacji, na tym terenie obowiązuje rekultywacja w kierunku leśnym. Wyżej wymieniony teren górniczy pokazano na rysunku studium, przy czym przebieg jego granic może ulec zmianie zgodnie z koncesją. Określa się zasady zagospodarowania przestrzennego dla obszarów działalności górniczej – tereny PG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - racjonalne wykorzystanie złoża i kopaliny z uwzględnieniem ochrony środowiska, - stosowanie technologii, zapewniających ograniczenie ujemnego wpływu eksploatacji na środowisko przyrodnicze, a w szczególności na powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, środowisko gruntowe i krajobraz, - zakaz zabudowy, z dopuszczeniem obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych związanych z eksploatacją kopalni, - ograniczenie ewentualnych uciążliwości związanych z powierzchnią eksploatacją surowców do granic terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny, - zachowanie pasów ochronnych o parametrach zgodnych z obowiązującą normą, - przeciwdziałanie degradacji powierzchni ziemi i krajobrazu poprzez sukcesywne prowadzenie rekultywacji i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych. 	
14.	ZZ - tereny obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, zainwestowane, na których zlokalizowane są budynki	<p>Tereny z istniejącą przed wejściem w życie Studium zabudową, na których ustala się obowiązek zagospodarowania terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego. Istniejąca zabudowa zlokalizowana na tym terenie nie może być dalej rozbudowywana.</p>	<p>Na terenie ZZ w miejscowości Skuszew obowiązuje zachowanie i ochrona płata łąki selearnicowej Cnidion dubii oraz starorzeczy i naturalnych eutroficznym zbiorników wodnych ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion wskazanych na Rys.1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Na terenie ZZ w Wyszkanie, w pobliżu mostu kolejowego obowiązuje zachowanie i ochrona siedliska łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych oraz starorzeczy i naturalnych eutroficznym zbiorników wodnych ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion wskazanych na Rys.1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.</p>
15.	PT – tereny obsługi technicznej miasta	<p>Tereny infrastruktury technicznej – obiektów i urządzeń związanych z siecią energetyczną, gazową, ciepłowniczą i telekomunikacyjną oraz gospodarki stałymi odpadami komunalnymi (recyklingu, utylizacji, składowania). Dopuszcza się obiekty związane z potrzebami technologicznymi, jednak nie więcej niż 30% przeznaczenia</p>	

		<p>podstawowego.</p> <p>Dopuszcza się lokalizację obiektów elektrowni wiatrowych o mocy do 100 kW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na warunkach określonych w planach miejscowych.</p> <p>Minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 10%, w zależności od potrzeb technologicznych,</p> <p>Maksymalna wysokość zabudowy - 10 m lub w zależności od potrzeb technologicznych.</p>	
16.	TZ – tereny zamknięte: kolejowe i wojskowe	Przez tereny zamknięte rozumie się tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Z 2015 r. Nr 0, poz. 520).	-
17.	Tbk – teren boczny kolejowej	Teren infrastruktury kolejowej. Dopuszcza się infrastrukturę techniczną, ścieżki rowerowe, piesze, zieleni urządzoną.	
Obszary otwarte			
Lp.	Przeznaczenie terenu (zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium)	Ustalenia główne	Ustalenia dodatkowe
1.	R – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	<p>grunty orne, łąki i pastwiska, sady oraz nieużytki rolne, tereny małych cieków wodnych, ciągi powiązań przyrodniczych.</p> <p>Na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem R obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, usługowej, usługowo-produkcyjnej oraz ferm hodowlanych powyżej 60 DJP*. Na terenach tych dopuszcza się prowadzenie ciągów ponadlokalnej i lokalnej infrastruktury technicznej oraz dróg określonych na rysunku studium. Dopuszcza się także obiekty niekubatorowe służące rekreacji i wypoczynkowi (np.: ziemne tory jazdy konnej, turystyka rowerowa i piesza) poza siedliskami chronionymi w ramach obszarów Natura 2000, oznaczonymi na Rys. 1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego i o ile ich oddziaływanie nie wpłynie znacząco negatywnie na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000).</p> <p>Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych ww. siedlisk chronionych z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać.</p> <p>Dopuszcza się realizację zabudowy zagrodowej dla</p>	<p>Zachowanie funkcji rolnej oraz ochrona terenów rolnych przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną,</p> <p>Ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych.</p> <p>Utrzymanie istniejących łąk i pastwisk.</p> <p>Działania w celu podwyższenia poziomu wód gruntowych w dolinach rzek, nadmiernie odwodnionych w wyniku regulacji koryt i melioracji łąk.</p> <p>Działania w celu poprawy wilgotności dolin rzek.</p> <p>Ochrona układu hydrograficznego rzek i rowów melioracyjnych.</p> <p>Realizacja ww. kierunków</p>

*Współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe inwentarza (DJP) określa załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, Dz. U. Nr 157, poz. 2573, z późn. zm.).

		<p>rolnika czynnie działającego w rolnictwie (posiadającego ubezpieczenie KRUS). Siedlisko rolne lokalizować wyłącznie przy drodze publicznej z wykorzystaniem dostępnych sieci infrastruktury technicznej na gruntach o glebach poza chronionymi klasy III.</p> <p>Zakaz lokalizacji zabudowy zagrodowej w obrębie pól siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w ramach obszarów Natura 2000 występujących na obszarze objętym studium.</p> <p>Możliwość zalesienia terenów oznaczonych symbolem R zostanie określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy terenu, w miejscach, gdzie nie obowiązuje żaden plan miejscowy.</p> <p>Zakaz zalesiania terenów R w obrębie pól siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w ramach obszarów Natura 2000 występujących na obszarze objętym studium, dla których zalesianie stanowi jedno z zagrożeń np. siedliska murawowe i łąkowe.</p>	<p>wymagać będzie uwzględnienia w planach miejscowych oraz w decyzjach o warunkach zabudowy szczególnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizowania budynków i urzędzeń służących wyłącznie rolnictwu, - utrzymania dotychczasowego sposobu użytkowania dolin rzecznych jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo - pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łąkowej wraz z możliwością realizacji w ich obrębie zbiorników małej retencji wodnej, - wyznaczenia gruntów do zalesienia, - zakazu wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i układ stosunków wodnych, - zakazu odprowadzania ścieków sanitarnych (nie oczyszczonych i oczyszczonych) w ilości, która nie pozwala na utrzymanie odpowiedniej (planowanej) klasy czystości wód poszczególnych odbiorników, - zakazu realizacji obiektów kubaturowych oraz zbiorników i rurociągów do magazynowania i transportu olejów i smarów, - zakazu zakładania i budowy stacji paliw, - zakazu lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych, - odtworzenie małej retencji poprzez budowę zbiornika małej retencji przy rzece Bug, - wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zakazów i ograniczeń dotyczących głównie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zabudowy z wyjątkiem urzędzeń integralnie związanych z ich funkcją,
--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych i prac ziemnych naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu, ▪ niszczenie zadrzewień śródpolnych.
2.	R1 - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią	<p>Tereny dolin rzek: Bug i Liwiec oraz innych mniejszych cieków wodnych, ciągi powiązań przyrodniczych, grunty orne, łąki i pastwiska, sady oraz nieużytki rolne.</p> <p>Na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem R1 obowiązuje zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.</p>	
3.	ZN - tereny zieleni nieurządzonej, nieużytki, łąki, doliny rzek, wyspy	<p>Tereny zieleni nieurządzonej (prywatnej i publicznej), łąki, pastwiska, zbiorniki małej retencji, nieużytki rolne w dolinach rzecznych z dopuszczeniem terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska, przystań rzeczna), małej architektury itp. Na terenach zieleni nieurządzonej na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.</p> <p>Dopuszcza się lokalizację zbiorników retencyjnych w dolinie rzeki Bug i Liwiec w celach ochrony przeciwpowodziowej, o funkcji rekreacyjnej. Studium nie przesądza lokalizacji zbiorników, a jedynie wskazuje możliwą strefę ich realizacji. Przed przystąpieniem do realizacji obiektów - ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji (w terenach objętych formą ochrony przyrody-Natura 2000), powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000, a ich realizacja możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.</p> <p>Dopuszczenie ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji jest możliwe poza siedliskami chronionymi w ramach obszarów Natura 2000, oznaczonymi na Rys. 1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Na etapie miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie siedlisk chronionych z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwale, zmienne i mogą zanikać.</p> <p>Na terenach ZN w obrębie obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko- Mostowieckie obowiązuje redukcja samosiewów i podrostów drzew w celu ochrony siedliska 4030 -suche wrzosowiska (<i>Calluno- Geniston, Pohllo- Callunion, Calluno-Arctostaphyilion</i>). Powstrzymywanie sukcesji</p>	

		<p>poprzez redukcję (wycinkę i karczowanie) 100% samosiewów i podrostów drzew (brzoza i sosna) wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza obszar Natura 2000. Rozpoczęcie realizacji działania w pierwszych trzech latach obowiązywania Planu Zadań Ochronnych. Zabieg wycinania i karczowania należy przeprowadzić w pierwszym kwartale roku, co zapobiegnie silnemu odnawianiu i rozrastaniu gatunku z szyjek korzeniowych. Karczowanie karp korzeniowych spowoduje odślonięcie gleby, co sprzyja rozwojowi wrzosowisk.</p> <p>Podstawowy kierunek zagospodarowania zieleni nieurządzonej to ochrona jej powierzchni i form zagospodarowania przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji niezbędnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.</p> <p>Możliwość zalesienia terenów oznaczonych symbolem ZN zostanie określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy terenu, w miejscach, gdzie nie obowiązuje żaden plan miejscowy.</p> <p>Zakaz zalesiania terenów ZN w obrębie płatów siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony w ramach obszarów Natura 2000 występujących na obszarze objętym studium, dla których zalesianie stanowi jedno z zagrożeń np. siedliska murawowe i łąkowe.</p> <p>Realizacja ochrony zieleni urządzonej wymagać będzie w szczególności: zakazu przeznaczenia tych terenów na inne cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy, doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni.</p>	
4.	Ls – tereny lasów	<p>Tereny przeznaczone pod lasy, w tym tereny niezagospodarowane lub tereny rolne przeznaczone do zalesienia. Przeznaczenie podstawowe: prowadzenie gospodarki leśnej wraz z budynkami, uzbrojeniem terenu i pozostałymi urządzeniami służącymi gospodarce leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi o lasach. Na terenach leśnych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.</p> <p>Tereny leśne występują na obszarze całej gminy. Wyznacza się dla tych terenów funkcje: ekologiczną, gospodarczą, krajobrazową i lokalnie rekreacyjną. Lasy gminy Wyszaków w powiązaniu z ciągami ekologicznymi ekosystemu lasów (Puszcza Biała i Puszcza Kamieniecka) zachowują układ ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego.</p> <p>Dla obszaru lasów podlegających ochronie oznaczonych na rysunku studium symbolem Ls nadano funkcje zgodnie z rysunkiem</p>	

		<p>nr 2 Studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego w skali 1:10000.</p> <p>Dla obszaru lasów podlegających ochronie oznaczonych na rysunku studium symbolem Ls nadano funkcje zgodnie z rysunkiem nr 2 Studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego w skali 1:10000.</p> <p>Podstawowe kierunki zagospodarowania obszarów leśnych to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochrona ich walorów przyrodniczych i użytkowych, – utrzymanie ciągłości przestrzennej funkcjonowania w ramach systemu ekologicznego gminy, powiatu i województwa oraz racjonalne wykorzystanie dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjno-wypoczynkowych. <p>Realizacja ww. kierunków wymagać będzie w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachowania lasów jako elementów krajobrazu naturalnego, – prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów uwzględniając głównie zasadę powszechnej ochrony, trwałości utrzymania ciągłości użytkowania oraz dostosowania do ustalonych w planie funkcji i form użytkowania niezależnie od struktury własnościowej lasów (państwowe, prywatne), – udostępniania i częściowego przystosowania niektórych kompleksów leśnych położonych na terenach głównie w sąsiedztwie rzeki Bug oraz rejonu wsi Kamieńczyk i rzeki Liwiec dla potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych, – wykonania sukcesywnej rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych i wysypiska śmieci o kierunku leśnym, zalesienia nieużytków i gruntów rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz enklawy w kompleksach leśnych. 	
5.	ZP – tereny zieleni urządzonej	<p>Przeznaczone pod zielen parkową, tereny zieleni urządzonej (publicznej), parki miejskie i wiejskie z towarzyszącą zabudową, z dopuszczeniem terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska, przystań rzeczna), małej architektury, pawilonów parkowych, pawilonów wystawienniczych, drobnej gastronomii w tym kawiarni, muszli koncertowych, zielen uliczna, ogródki przydomowe, zielen przykościelna, parki podworskie tereny itp. Są to elementy uzupełniające system przyrodniczy gminy o znaczeniu lokalnym, funkcjonujące głównie w większych jednostkach osadniczych gminy.</p> <p>Ochrona powierzchni i form zagospodarowania zieleni urządzonej przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji niezbędnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.</p> <p>Dopuszczenie zachowania istniejącej zabudowy bez możliwości jej rozbudowy i realizacji nowych obiektów niezwiązanych z funkcją podstawową.</p> <p>Ochrona zieleni urządzonej wymagać będzie</p>	

		<p>w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni, - zachowania funkcji zieleni cmentarnej i parków podworskich łącznie z ich układem przestrzennym, fizjograficznym i przyrodniczym, - minimalną powierzchnię biologicznie czynną dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 70%, - przestrzegania wymogów konserwatorskich w użytkowaniu i zagospodarowywaniu obiektów stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej. 	
6.	ZD – tereny ogrodów działkowych	<p>Tereny obecnie zainwestowane i przeznaczone pod zagospodarowanie - ogrody działkowe. Dla każdego terenu na obszarach ZD wymagane jest wprowadzenie lub utrzymanie w sporządzanych planach miejscowych i ich zmianach ustalenia dotyczącego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakazu naruszania naturalnej rzeźby terenu, - zakazu lokalizowania zabudowy trwale związanej z gruntem, - zakazu przeznaczenia tych terenów na inne cele, - doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni, - zachowania funkcji zieleni ogólnodostępnej, służącej mieszkańcom gminy, - minimalnej powierzchni biologicznie czynnej dla każdej działki inwestycyjnej - nie mniej niż 70%. 	
7.	ZC – tereny cmentarzy wraz z granicami stref sanitarnych 50 m i 150 m od cmentarza	<p>Tereny przeznaczone pod cmentarze wskazuje się wraz z granicami stref sanitarnych 50 m i 150 m od cmentarza. Dopuszcza się zabudowę towarzyszącą cmentarzom, typu: kaplica, dom pogrzebowy, budynki administracji cmentarza.</p>	<p>Zachowanie i ochrona wartościowej zieleni wysokiej.</p> <p>Ochrona układu hydrograficznego rzek i rowów melioracyjnych.</p> <p>Zakaz naruszania naturalnej rzeźby terenu, a w szczególności terenów chronionych wydm.</p> <p>Zakaz lokalizowania obiektów uciążliwych poza obszarami do tego wyznaczonymi.</p>

3. STAN ISTNIEJACY ŚRODOWISKA

3.1. Położenie geograficzne i administracyjne

Gmina Wyszaków znajduje się w północno - wschodniej części województwa mazowieckiego w obrębie powiatu wyszkowskiego, w odległości 55 km od Warszawy, 68 km od Ciechanowa oraz 75 km od Ostrołęki. Jest to gmina miejsko – wiejska. Siedzibą władz samorządowych jest miasto Wyszaków. Strukturę gmin tworzy miasto Wyszaków i 28 miejscowości rozmieszczonych w 27 sołectwach.

Gmina rozciąga się między dolinami Bugu i Narwi, graniczy z gminami Brańszczyk, Rząśnik, Somianka, Zabrodzie (powiat wyszkowski) oraz gminą Jadów należącą do powiatu wołomińskiego i gminą Łochów z powiatu węgrowskiego. Przez obszar gminy przepływają rzeki Bug i Liwiec.

Według podziału fizyczno - geograficznego Polski (Kondracki J, 2002 r.) teren gminy Wyszaków położony jest w obrębie mezoregionu Międzyrzecze Łomżyńskie i Równiny Wołomińskiej należących do makroregionu Niziny Północnomazowieckiej i wkracza w Dolinę Dolnego Bugu należącej do mezoregionu Niziny Środkowomazowieckiej.

3.2. Układ przestrzenny gminy

Powierzchnia gminy Wyszaków wynosi 16518 ha i podzielona jest na 27 sołectw: Deskurów, Drogoszewo, Fidest, Gulczewo, Kamieńczyk, Kręgi Nowe, Leszczydół Działki, Leszczydół-Nowiny, Leszczydół Podwielątki, Leszczydół - Pustki, Leszczydół Stary, Lucynów , Lucynów Duży, Łosinno, Natalin, Olszanka, Puste Łąki, Rybienko Nowe, Rybienko Stare, Rybno, Sitno, Skuszew, Ślubów, Świniotop, Tulewo, Tulewo Górne, Tumanek.

Prawobrzeżna część gminy to miasto Wyszaków oraz otaczające je tereny rolne z niewielkim udziałem zalesień i zadrzewień (wyjątek stanowi obszar Puszczy Białej, na północ od miasta), z zabudową mieszkaniowo - zagrodową usytuowaną wzdłuż istniejących dróg. Lewobrzeżna część gminy zdominowana jest przez obszar Puszczy Kamienieckiej, reszta terenów to wzajemnie przeplatające się tereny rolne i leśne oraz przemieszana zabudowa mieszkaniowa, zagrodowa i letniskowa.

3.3. Charakterystyka poszczególnych komponentów środowiska

3.3.1 Geomorfologia

Według podziału fizyczno - geograficznego Polski (Kondracki J, 2002 r.) teren gminy Wyszaków położony jest w obrębie mezoregionu Międzyrzecze Łomżyńskie i Równiny

Wołomińskiej należących do makroregionu Niziny Północnomazowieckiej i wkracza w Dolinę Dolnego Bugu należącą do mezoregionu Niziny Środkowomazowieckiej.

Wszystkie ww. jednostki w obrębie Gminy układają się równoleżnikowo.

Międzyrzecze łomżyńskie stanowi wysoczyznę morenową, położoną między dolinami Narwi i Bugu, wznoszącą się na wysokość średnio 100 - 120 m npm, w obrębie gminy 97 - 115 m. Rzędna 115,8 m npm w rejonie wsi Leszczydół - Nowiny stanowi najwyższej położony punkt w granicach gminy.

Jest to płat denudowanej wysoczyzny polodowcowej, przemodelowanej przez wody fluwioglacjalne, które ścięły i denudowały starsze formy akumulacji lodowcowej.

Wysoczyzna polodowcowa oddzielona jest od doliny rzecznej stromą erozyjną krawędzią, której wysokość względna wynosi od 5 do 12 m. Spadki sięgają nawet 75%. Lokalnie występują rozcięcia skarpy o charakterze wąwozów. Na wielu odcinkach krawędź ta jest niszczone przez współczesne procesy erozyjno- denudacyjne.

Odcinek **Doliny Dolnego Bugu** na badanym terenie wykazuje wyraźną asymetrię. Średnia szerokość doliny wynosi ok. 5 km, z czego ok. 80% stanowią partie lewobrzeżne. Granica między lewobrzeżną doliną Bugu i Równiną Wołomińską jest niewyraźna, zamaskowana pokrywami eolicznymi, w większości wyznacza ją jedynie budowa geologiczna. Prawobrzeżna granica doliny ma charakter typowo erozyjny i stanowi ją ww. stroma krawędź. W obrębie doliny Bugu wyróżniają się dwa tarasy akumulacyjne.

Równina Wołomińska stanowi rozległą, płaską powierzchnię, wyniesioną 90-95 m npm. Cechą charakterystyczną rzeźby całej Równiny Wołomińskiej jest powszechna obecność form eolicznych. Na całej powierzchni występują wielkopowierzchniowe równiny piasków przewianych (pokrywy eoliczne) z licznymi wydymami różnych kształtów oraz płytkimi nieckami deflacyjnymi.

Dolina Liwca, meandrując, rozcina Równinę Wołomińską z południa ku północy. Tarasy są mało czytelne i przemieszane wzajemnie, ale całość odcina się wyraźnie od wyrównanej powierzchni terenów otaczających.

3.3.2 Hydrografia

Wody powierzchniowe

Dominująca część gminy odwadniana jest przez rzekę Bug w postaci jej bezpośredniej zlewni oraz poprzez jej lewobrzeżne dopływy: Liwiec i Fiszor. Jedynie niewielki fragment, w północno-zachodniej części gminy przynależy do zlewni Narwi.

Rzeka Bug płynie naturalnym korytem, jest rzeką nieuregulowaną. Szerokość koryta, głębokość rzeki oraz jej nurt są bardzo zmienne i wykazują znaczne zróżnicowanie na

poszczególnych odcinkach rzeki, Poza nurtem rzeka jest płytka. Występuje tu dużo płycizn i łach piaszczystych.

Rzeka charakteryzuje się bardzo dużą nieregularnością pod względem hydrologicznym, bardzo dużą zmiennością przepływów. Wobec naturalnego charakteru rzeki zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1% pokrywa się w zasadzie z tarasem zalewowym rzeki.

Najdłuższy, lewobrzeżny dopływ Bugu, główny na terenie gminy Wyszków – rzeka Liwiec, charakteryzuje się płytką piaszczystą doliną i zmienną szerokością koryta, które waha się w granicach od ok. 5 do 50 m. Rzeka silnie meandruje na całej długości. W obrębie Gminy znajduje się odcinek ujściowy rzeki. Wobec naturalnego charakteru rzeki, zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1% pokrywa się w zasadzie z tarasem zalewowym rzeki.

Rzeka Fiszor przepływa głównie przez sąsiadujące gminy: Tłuszcz i Zabrodzie, gdzie uchodzi do Bugu. Jedynie niewielki skrawek jej prawobrzeżnej zlewni, rejon Ślubowa, przynależy do gminy Wyszków. Rzeka Fiszor, która powstaje z połączenia licznych rowów melioracyjnych i cieków naturalnych, w swym odcinku ujściowym wykorzystuje starorzecza Bugu.

W obrębie doliny Bugu występuje ponadto szereg naturalnych zbiorników i oczek wodnych, wypełniających lokalne zagłębienia terenu. Często mają one charakter starorzeczy.

Wody podziemne

W obszarze gminy Wyszków występują wody podziemne związane z czwartorzędowymi osadami piaszczystymi akumulacji wodnolodowcowej, tworzące kilka poziomów wodonośnych. Poza piętrem czwartorzędowym znacznie użytkowe mają piętra trzeciorzędowe i kredowe.

Cały obszar gminy leży w granicach, w tym w strefie (OWO), głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 215A o nazwie „Subniecka warszawska”. Jest to zbiornik wód trzeciorzędowych, wody tego poziomu są dobrze izolowane od powierzchni, skutecznie chronione przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni przez miększe warstwy nieprzepuszczalne.

GZWP nr 221 o nazwie „Dolina Kopalna Wyszków” to zbiornik o warstwie wodonośnej w utworach czwartorzędowych. Przewiduje się ustanowienie dla niego strefy wysokiej ochrony (OWO). Obejmuje ona północną, prawobrzeżną część gminy. Główne poziomy użytkowe (czwartorzędowe) w obrębie międzyrzecza Łomżyńskiego podzielone są zwykle na kilka warstw wodonośnych, wody są pod napięciem i stabilizują się na głębokościach 1-10 m

ppt. W dolinie Bugu występuje jeden ciągły poziom wodonośny, przy braku izolacji od powierzchni.

Komunalne ujęcie wody w Wyszkowie bazuje na pierwszej użytkowej warstwie wodonośnej. Wody powierzchniowe mają zdecydowanie odmienny charakter w obrębie wysoczyzny oraz w dolinach Bugu i Liwca.

W obszarze wysoczyzny, w strefie przyskarpowej wody te nie występują, co jest wynikiem dobrze rozwiniętego drenażu w kierunku Bugu. Poza zasięgiem ww. bezpośredniego drenażu wody te występują i tworzą w większości jeden poziom o zwierciadle swobodnym i ciągłym, utrzymującym się w utworach łatwo przepuszczalnych. Występują przeważnie głębiej niż 2 m ppt.

W obszarze doliny Bugu wody tworzą tu jeden, ciągły poziom, w utworach łatwo przepuszczalnych, zwierciadło ma charakter swobodny. Głębokość zwierciadła wód jest uzależniona od poziomu wody w rzece oraz od intensywności i długotrwałości opadów atmosferycznych. Generalnie wody gruntowe występują tu płycej niż 1,5 m ppt, najpłycej na obszarze tarasu zalewowego.

Tereny wydymowe są suche, poziom wody gruntowej występuje głębiej niż 2 m ppt.

3.3.3 Budowa geologiczna

Obszar Gminy zbudowany jest z utworów czwartorzędowych. Miąższość ich wynosi ca 100-150 m w obszarze wysoczyzn, ca 100 m w obszarze doliny Bugu.

W obrębie wysoczyzn pod płaszczem gleby występuje na ogół dość cienka warstwa piasków (2-5 m). Są to głównie piaski wodnolodowcowe oraz piaski rzeczne. Pod ww. warstwą piaszczystą występują gliny zwałowe stadiału północno - mazowieckiego zlodowacenia środkowo - polskiego. Warstwa glin jest niemal ciągła, występuje na znacznych obszarach. Jej miąższość sięga 20 – 40 m.

Dolina Bugu wypełniona jest osadami piaszczystymi, ilastymi i mułowymi. Lokalnie występują grunty nasytowe antropogeniczne, namuły pylaste i torfy. Osady organiczne mają miąższość przeważnie do ok. 1 m.

3.3.4 Surowce mineralne

Według Bilansu złóż kopalin z 2014 r. na terenie gminy Wyszków znajdują się następujące złoża:

Tab. Bilans zasobów złóż kopalin

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin, PIG 2014

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny głównej	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
				Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
1.	Wyszków-Bug	Piaski i żwiry	Z	1658	-	-
2.	Wyszków-Skuszew	Surowce szklarskie	T	1055.89	825.89	-
3.	Rzeka Bug	Piaski i żwiry	P	1 470	-	-
4.	Mostówka	Piaski kwarcowe	P	5 553.00	-	-
		Surowce szklarskie	R	8 773.30	-	-

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

Z - złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane

T - złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla ropy i gazu – w kat. C)

R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1, a dla ropy i gazu – w kat. A+B)

W granicach gminy czynna jest kopalnia piasków szklarskich. Złożo: „Wyszków – Skuszew”, o powierzchni 20,4 ha jest w eksploatacji od 1964 r. Znajduje się tu obszar górniczy o nr w rejestrze 7/1/28a .

3.3.5 Warunki podłoża gruntowego

W obszarze miasta i gminy Wyszków, ze względu na przydatność do celów budowlanych wyróżnia się trzy główne strefy gruntów. Pokrywają się one w zasadzie z głównymi jednostkami morfologicznymi.

I strefa – to grunty nośne w obrębie wysoczyzny (Międzyrzecza Łomżyńskiego), która obejmuje północną, prawobrzeżną część miasta i gminy. Dominującym utworem podłoża na standardowej głębokości posadowienia są tu piaski polodowcowe różnych frakcji, (z przewagą drobnej i pylastej), zagęszczone, o miąższości ponad 4,5 m. Na znaczących obszarach ww. warstwa piaszczysta ma mniejszą miąższość, bądź zanika. Pod nią, lub

bezpośrednio pod warstwą gleby, występują gliny zwałowe, w przewadze piaszczyste, twardestwoplastyczne, lokalnie plastyczne (pylaste).

II strefa – to grunty o zróżnicowanej nośności, z przewagą nośnych, występujące w obrębie tarasu nadzalewowego Bugu oraz Równiny Wołomińskiej i doliny Liwca. W tej strefie zdecydowanie dominują piaski rzeczne i eoliczne osady piaszczyste. W zasadzie są to grunty nośne, ale stopień ich nośności jest uzależniony od zagęszczenia i nawodnienia. Generalnie o warunkach posadowienia decyduje tu poziom wody gruntowej. Mniej korzystne warunki występują w obniżeniach, gdzie woda gruntowa występuje płycej niż 1-1,5 m.

III strefa – to obszar tarasu zalewowego Bugu, starorzeczy, obniżeń i den dolinek bocznych. Obszary te są zbudowane w przewadze z gruntów słabonośnych lub nienośnych, silnie nawodnionych. Przeważają utwory piaszczyste, zawierające znaczne domieszki humusu, oraz soczewki namulów. W dnach starorzeczy, obniżeń oraz lokalnie na tarasie zalewowym, stwierdzono występowanie namulów o miąższości 1-2 m. Grunty te nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budowli.

3.3.6 Gleby

W obszarze gminy dominują gleby słabe.

Obszary gleb dobrych skupiają się w prawobrzeżnej, północnej części gminy, głównie w sołectwach: Natalin, Leszczydół Podwielątki, Olszanka, Rybno. Duże fragmenty występują także w sołectwach: Leszczydół Pustki, Sitno, Rybienko, Leszczydół Nowiny.

W obrębie Międzyrzecza Łomżyńskiego dominują gleby brunatne, gleby bielcowe i pseudobielcowe.

W obrębie tarasu zalewowego Bugu dominują mady rzeczne. Miejscami, głównie w starorzeczach oraz w obniżeniach dolin bocznych i innych wykształciły się gleby organiczne.

Na tarasie nadzalewowym plejstoceniowym pradoliny Bugu oraz na fragmencie Równiny Wołomińskiej występują głównie gleby bielcowe i bielice.

3.3.7 Klimat

Wg rejonizacji klimatyczno - rolniczej R. Gumińskiego Wyszaków należy do wschodniej, chłodniejszej (mazowieckiej) części dzielnicy środkowej, która obejmuje dorzecza środkowej Warty i środkowej Wisły. Jest to obszar o najmniejszych w Polsce opadach rocznych (poniżej 550 mm). Okres wegetacyjny trwa od 200 do 220 dni.

Zróżnicowanie topoklimatyczne terenów jest stosunkowo duże i odwzorowuje jej zróżnicowanie geomorfologiczne i związany z tym charakter pokrycia terenu.

- Tereny wyniesione ponad dolinę Bugu (prawobrzeżna część gminy oraz wyższe, niezalesione fragmenty w części lewobrzeżnej, charakteryzują się przeciętnymi dla regionu warunkami topoklimatycznymi;
- Rozległy taras zalewowy Bugu, z płytką wodą gruntową, charakteryzuje się wysoką wilgotnością powietrza, tendencją do akumulacji i zalegania powietrza chłodnego w porze nocnej, zwiększoną częstotliwością występowania mgieł. Są to tereny częstych, niskich, przyziemnych inwersji termicznych rannych i wieczornych.
- Tereny lasów charakteryzują się specyficznym, lecz także zróżnicowanym topoklimatem, w zależności od charakteru podłoża i związanego z podłożem charakteru typu lasu. Na ogół są to tereny zaciszne, o mniejszym nasłonecznieniu, o wyrównanym profilu termicznym i wilgotnościowym.
- Swoistym mikroklimatem charakteryzują się fragmenty wyniesionych partii doliny Bugu, pokryte lasem sosnowym, o suchym, piaszczystym podłożu (Rybieńko, Kamieńczyk). Są to tereny zaciszne, częściowo zacienione, o korzystnych warunkach termiczno-wilgotnościowych (złagodzone ekstrema termiczne, małe ochładzanie). Specyfiką jest nasycenie fitoncydami (olejkami eterycznymi wytwarzanymi przez drzewostany iglaste).

3.3. 8 Szata roślinna

Lasy

Lasy i tereny leśne zajmują 28,9% powierzchni gminy, przy czym większość powierzchni lasów koncentruje się w południowej, lewobrzeżnej części (fragmenty Puszczy Kamienieckiej) oraz północnej (fragmenty Puszczy Białej).

Lasy południowej części gminy, przynależne do nadleśnictwa Drewnica, Zarządzeniem Nr 22 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 1 kwietnia 2005 r. weszły w obszar funkcjonalny o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym: „Leśny Kompleks Promocyjny LASY WARSZAWSKIE”.

Największy, zwarty kompleks leśny występuje w południowo - wschodniej części gminy, rozciąga się na wschód od linii PKP i drogi Warszawa – Białystok, w kierunku doliny Liwca. Jest to zachodni fragment Puszczy Kamienieckiej, wielkiego obszaru leśnego, rozciągającego się w lewobrzeżnej części pradoliny Bugu na długości ca 45 km i szerokości 15 km.

Omawiany fragment Puszczy obejmuje powierzchnię ok. 25 km². Przeważa tu drzewostan sosnowy w wieku 40 – 80 lat, z licznym udziałem drzewostanów młodszych.

Na zachód od linii PKP lasy są coraz bardziej rozczłonkowane, przemieszane z terenami wylesionymi, zajętymi pod uprawy rolne i łąki. Bezpośredni kontakt z tarasem zalewowym Bugu mają nieliczne, oderwane kompleksy (Deskurów).

W części północnej gminy występuje jeden większy zespół – na północ od miasta. Jest to fragment Puszczy Białej, okalającej gminę od północy i wschodu. W drzewostanie dominuje sosna w wieku 40 - 80 lat i powyżej 80 lat, z dużym udziałem dębu.

Naturalne zbiorowiska roślinne doliny Bugu

Roślinność doliny Bugu, zwłaszcza w obrębie tarasu zalewowego, jest roślinnością naturalną. Układ zbiorowisk roślinnych w dolinie jest następujący:

- na terenach pozostających w zasięgu niskiej wody na ubogich piaszczyskach występują ziołorośla, zbiorowiska szuwarowe, a na mulistych brzegach rzeki lub starorzeczy zbiorowiska namułowe;
- na terenach pozostających w zasięgu średniej wody występują charakterystyczne łąkowe zarośla wierzbowe;
- na terenach pozostających w zasięgu wysokiej wody występuje łąkowy las topolowo-wierzbowy;
- na terenach pozostających w zasięgu wielkiej wysokiej wody występuje łąkowy las jesionowo - wiązowy.

Specyficznym, mozaikowym układem zbiorowisk roślinnych, charakteryzuje się obszar położony pomiędzy Deskurowem, Ślubowem i rzeką Bug. Występują tu wzajemnie przemieszane lasy sosnowe, rozległe murawy trawiaste, wydmy, pola piasków wydmowych, wilgotne dolinki i zagłębienia. Stąd przemieszanie gatunków np. występowanie obok siebie sosny, olchy, jałowców i topoli, porastających trawiaste murawy. Układ taki stwarza unikatowe walory krajobrazowe obszaru.

Łąki

Łąki skupione są przede wszystkim w dolinie Bugu, w obrębie tarasu zalewowego rzeki. Zajmują również liczne obniżenia i dolinki tarasu nadzalewowego i równiny wołomińskiej (w części południowej gminy). Są to przeważnie łąki wilgotne bądź podmokłe.

Ich przyrodniczą wartość podnoszą, występujące na tych obszarach liczne zadrzewienia, w formie drzew pojedynczych, szpalerów, kęp lub większych zespołów. Szczególnie bogate w zadrzewienia są obszary łąk w rejonie Lucynowa i na północ od Skuszewa.

Pola uprawne

Grunty orne skupiają się przede wszystkim w północnej, prawobrzeżnej części gminy, gdzie stanowią większe kompleksy przestrzenne. Tereny te są praktycznie pozbawione roślinności naturalnej. Nawet zadrzewienia śródpolne i przydrożne występują sporadycznie.

Zadrzewienia śródpolne, przydomowe i przydrożne

Rozproszone zadrzewienia oraz ich skupiny towarzyszą przede wszystkim terenom wilgotnym, łąkom, drobnym ciekom. Gatunkowo są to w większości olchy i topole.

Zadrzewień przydrożnych jest stosunkowo niewiele. Towarzyszą one niemal wyłącznie drogom krajowym i wojewódzkim.

Zadrzewienia przydomowe w części północnej, prawobrzeżnej, towarzyszą zabudowie jednorodzinnej na obrzeżu miasta oraz, mniej licznie, zabudowie wiejskiej. Liczne zadrzewienia, w formie reliktyw lasów, zadrzewień kępowych, bądź nasadzeń, towarzyszą skupiskom zabudowy letniskowej (wypoczynkowej), rozsianej w dolinie Bugu, oraz ośrodkom wypoczynkowym w dolinie Liwca.

Zieleń miejska

W obrębie terenów zainwestowanych miasta, skupionych w części prawobrzeżnej, pokrycie zielenią jest niewielkie. Znaczne powierzchnie pozbawione są zieleni wysokiej. Dotyczy to zwłaszcza terenów przemysłowych. Również tereny mieszkaniowe charakteryzują się ubogą szatą roślinną. Ogródki przydomowe zagospodarowane są głównie jako uprawy z minimalnym udziałem drzew leśnych. Obrzeża miasta to w przeważającej części pola orne pozbawione jakichkolwiek naturalnych elementów szaty roślinnej. Jako wartościowe zespoły roślinne zidentyfikowano:

- park miejski, położony nad skarpą, w centralnej części miasta. W obrębie parku znajduje się pomnik przyrody – 2 dęby szypułkowe.
- zespół parkowo-leśny w Wyszkowie, towarzyszący założeniu pałacowemu,
- starodrzew liściasty na cmentarzu,
- zadrzewienia na skarpie i w wąwozach w północnej i północno – wschodniej części miasta.

Całkowicie odmienne w swym charakterze są fragmenty miasta położone w dolinie Bugu. Szata roślinna zachowała tu swój naturalny charakter. Są to łąki, lasy, zieleń łąkowa.

Rybieńko Leśne ma charakter tzw. osiedla leśnego.

3.3.9 Świat zwierzęcy

Wysoki stopień naturalności i zróżnicowanie siedlisk przyrodniczych doliny Bugu i lasów południowej, lewobrzeżnej części gminy, idzie w parze z bogactwem świata zwierzęcego.

Największą grupę cennych gatunków stanowią ptaki. Dolina Bugu jest ostoją ornitologiczną o międzynarodowej randze. Stwierdzono tu występowanie ponad 200 gatunków, w tym 150 łąkowych, w tym gatunków rzadkich, związanych z obszarami podmokłymi i dolinami rzecznyymi. Dolina Bugu odgrywa ogromną rolę jako trasa przelotu oraz miejsce odpoczynku i żerowania ptaków migrujących.

Dolina Bugu i Liwca oraz lasy Puszczy Białej uznane zostały jako obszary specjalnej ochrony ptaków OSO w Europejskiej Sieci Obszarów Natura 2000.

Znaczne powierzchnie lasu sprzyjają występowaniu dużych ssaków leśnych.

W niedostępnych partiach lasu gniazdują bociany czarne i orliki krzykliwe. Coraz częściej pojawiają się też żurawie. Znaczne powierzchnie lasu sprzyjają występowaniu dużych ssaków leśnych, jak łoś, jeleń, dzik, sarna, borsuk, lis, na terenach przywodnych bóbr i wydra. Stwierdzono również występowanie około 12 gatunków płazów i 7 gatunków gadów, w tym gniewosza i żółwia błotnego.

Wody Bugu i Liwca obfitują w ryby, stwierdzono występowanie około 30 gatunków rzadkich, jak brzany, świnki, certy.

3.4. Położenie terenu w stosunku do obszarów i obiektów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody

W obszarze gminy nie występują parki narodowe, parki krajobrazowe, ani obszary chronionego krajobrazu. Najbliższe tereny Krajowego Systemu Obszarów Chronionych to obszar Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, poza granicami gminy Wyszaków.

W 2004 r. znaczące powierzchnie obszaru Gminy zostały objęte ochroną w ramach europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000. Powstały dwa rodzaje terenów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):

- Puszcza Biała, PLB 140007
- Dolina Liwca, PLB 140002
- Dolina Dolnego Bugu, PLB 140001

-specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):

- Ostoja Nadbużańska, PLH 140011
- Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie, PLH 140013
- Ostoja Nadliwiecka PLH 140032

Dolina Bugu stanowi ciąg przyrodniczy (korytarz ekologiczny) o randze krajowej – paneuropejskiej, dolina Liwca to ciąg przyrodniczy o skali regionalnej.

W obszarze gminy występują drzewa – pomniki przyrody:

Wykaz zinwentaryzowanych drzew – pomników przyrody.

nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	lokalizacja		ustanowienie ochrony	
			adres	nr działki	data	akt prawny
1	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców, nad kanałem melioracyjnym	208/7	27.06.197 4	(U. Woj.) ZnR.X- 831/92/74
2	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców, nad Bugiem	96	27.06.197 4	(U. Woj.) ZnR.X- 831/91/74
3	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców 41	210/2	27.06.197 4	(U. Woj.) ZnR.X- 831/89/74
4	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców 47, przy drodze	212/4	27.06.197 4	(U. Woj.) ZnR.X- 831/90/74
5	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Drogoszewo, ul. Powstańców 47, przy stodole	213	27.06.197 4	(U. Woj.) ZnR.X- 831/88/74
6	drzewo	grab zwyczajny Carpinus betulus L	Puste Łąki, ul. Loretańska 11, ośrodek wypoczynkowy	427/3	19.05.197 5	(U. Woj.) Zn RIS.X- 831/125/75
7	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	uroczysko Fidest, przy tzw. Trakcie Napoleońskim	927	27.06.195 8	(PWRN) ZB-5/4/896/58
8	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	uroczysko Fidest, przy tzw. Trakcie Napoleońskim	927	27.06.195 8	(PWRN) ZB-5/7/899/58
9	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	przy drodze Wyszków - Łochów	371	27.06.195 8	(PWRN) ZB-5/6/898/58
10	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Lucynów Mały	157/2	01.08.197 2	(U. Woj.) Zn Rlop 831/25/1972
11.1	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Wyszków, park miejski	4871/4	06.09.197 2	(U. Woj.) Zn Rlop 831/47/1972
11.2	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Wyszków, park miejski	4871/4	06.09.197 2	(U. Woj.) Zn Rlop 831/47/1972
12	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	pośród gajówką Rozalin a klasztorem ss. Loretanek, leśnictwo Fidest, oddz. 44a	1416	19.05.197 5	(U. Woj.) Zn RIS X- 831/126/75
13.1	grupa drzew	dąb szypułkowy Quercus robur L	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, przy gajówce	390	19.05.197 5	(U. Woj.) Zn RIS X- 831/129/75
13.2		dąb szypułkowy Quercus robur L				

14.1	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, oddz. 40c	404	19.05.197 5	(U. Woj.) Zn RIS X- 831/128/75
14.2	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, oddz. 40c	404	19.05.197 5	(U. Woj.) Zn RIS X- 831/128/75
15.1	grupa drzew	dąb szypułkowy Quercus robur L	leśnictwo Fidest, przy gajówce Rozalin, oddz. 43h	1417	19.05.197 5	Zn R(U. Woj.) IS X-831/127/75
15.2		dąb szypułkowy Quercus robur L				
16	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Świniotop	1427	22.07.201 5	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
17	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Świniotop	1427	22.07.201 5	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
18	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Świniotop	1431	22.07.201 5	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
19	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Świniotop	1431	22.07.201 5	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472
20	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	Świniotop	1413	22.07.201 5	Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 6472

3.5. Walory kulturowe, krajobrazowe oraz ochrona zabytków

Obszar gminy Wyszaków charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazu. Największym walorem krajobrazowym gminy jest dolina Bugu, z naturalnie meandrującą rzeką licznymi starorzeczami i wyspami w nurcie, piaszczystymi łachami, skarpami. Występują tu różnorodne, bogate i już rzadkie w Europie siedliska, zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej i bagiennej oraz ostoje fauny. Dolina Bugu to korytarz ekologiczny o skali ponadkrajowej, naturalność i bogactwo świata roślinnego i fauny, przekłada się na duże zasoby polskiej i europejskiej informacji genetycznej.

Druga grupę walorów stanowią duże kompleksy leśne stanowiące pozostałości dawnych puszczy. Unikatowym elementem rzeźby terenu jest skarpa doliny Bugu, cennym urozmaiceniem rzeźby i krajobrazu są wydmy.

Wybitny element krajobrazowy stanowi skarpa doliny Bugu. Znaczna wysokość względna, przeważająca południowa ekspozycja, kontakt z lasami i łąkami tarasu zalewowego decydują o jej szczególnych walorach.

Obszarami o specyficznym charakterze przyrodniczym i krajobrazowym są partie nadkrawędziowe doliny Bugu, np. rejon Deskurowa. Charakteryzują się przemieszaniem warunków siedliskowych, od podmokłości do pól wydmy, a co za tym idzie, unikatowym zróżnicowaniem szaty roślinnej, w tym występowaniem zbiorowisk murawowych, z udziałem gatunków kserotermicznych.

Na terenie gminy Wyszaków znajdują się różne obiekty i budynki chronione prawem. Wymieniono je poniżej.

Zabytki wpisane decyzją do rejestru zabytków

Lp.	Nazwa zabytku	Miejscowość	Nr decyzji	Z dnia	Nr nowego rejestru
1B.	Rzeźba N.P. Marii Niepokalanego Poczęcia, barokowa, z w. XVIII, drewniana, wysokość ok. 1 m, znajdująca się w kapliczce przy drodze /ulicy/ prowadzącej z Rynku do kościoła parafialnego (św. Idziego) w Wyszakowie	Wyszaków	411/60	17.01.1971	
2B.	Obelisk Wazów pochodzący z 1655 roku znajdujący się przy ulicy 3-go Maja wraz z wyznaczoną strefą ochronną	Wyszaków	102 B	29.09.1997	
1.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko I)	Deskurów	910/295	02.10.1971	
2.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko VII)	Deskurów	909/68	02.10.1971	
3.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko I)	Skuszew	908/294	02.10.1971	
4.	Osada wczesnośredniowieczna (stanowisko III)	Skuszew	907/293	02.10.1971	
5.	Najstarsza część cmentarza parafialnego	Wyszaków	218	30.01.1986	A-536

	rzymsko katolickiego				
6.	Zabytkowy park podworski o pow. 6,5 ha z XIX w.	Olszanka	271	08.07.1986	A-577
7.	Zespół pałacowo - parkowy z parkiem i otoczeniem w promieniu 200 m	Wyszków	60/6/56/3	19.05.1956	A-378
8.	Dwór w Halinie	Puste Łąki	283	18.12.1987	A-497
9.	Zabytkowy park dworski w Halinie o powierzchni 3,69 ha	Puste Łąki	169	27.01.1984	A-497
10.	Kościół parafialny neogotycki, murowany, zbudowany na przełomie XIX i XX wieku wg projektu architekta Józefa P. Dziekońskiego	Kamieńczyk	1094/94	10.04.1975	A-435
11.	Kościół parafialny p. w. św. Idziego wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	Wyszków	641/62	05.04.1962	A-421
12.	Zabytkowy park o powierzchni 9,96 ha	Wyszków	187	27.01.1984	A-516
13.	Drewniany kościół p.w. Matki Bożej Królowej Polski wybudowany w latach 1920 – 1932 wg projektu Juliana Bursche, ul. Słowackiego 1, wraz z najbliższym otoczeniem;	Wyszków	94/04	02.02.2004	A-293
14.	Willa murowana wraz z tarasem i terenem ogrodu, wzniesiona w latach 1933 – 1936, Aleja Wolności 30	Wyszków	818/05	13.05.2005	A-414
15.	Murowany budynek plebanii wzniesiony pod koniec XIX wieku, znajdujący się przy ul. Białostockiej	Wyszków	207/14	06.03.2014	A-1236
16.	Murowany budynek plebanii wzniesiony w 1901	Kamieńczyk	206/14	06.03.2014	A-1235

	roku w zakresie elewacji, bryły i gabarytu, znajdujący się przy ul. Wyszyńskiego 6				
17.	1. drewniany budynek dzwonnicy wzniesiony w 1885 roku 2. teren cmentarza przykościelnego w granicach działki nr ew. 70 3. neogotycka brama główna prowadząca na teren cmentarza od strony ul. Wyszyńskiego	Kamieńczyk	370/14	11.04.2014	A-1242
18.	murowany budynek stajni w zakresie elewacji, bryły i gabarytu wzniesiony w latach 30-tych XX wieku, znajdujący się przy ul. 3-go Maja	Wyszków	600/15	03.07.2015	A-1302

Zabytki nie wpisane decyzją do rejestru zabytków:

1. Aleja Jesionowa przy ul. 3-go Maja 65 (1936 r.)

2. Budynki:

Wyszków:

- ul. I Armii Wojska Polskiego 54 (budynki po byłym browarze, ceglane 1900 r.)
- ul. 1 maja 5 (dawny bank; mur. 1942 r.)
- ul.11 Listopada 62 (szkoła; mur. 1938 r.)
- ul. Pułtuska 18 (mur. pocz. XX w. wł. p. Cudny)
- ul. Pułtuska 27 (mur. 1904-1907;odnowiony, wł. p. Eychler)
- ul. Pułtuska 35 (mur. pocz. XX w. róg Pułtuska- Okrzei)
- ul. Ignacego Daszyńskiego 1 (mur. pocz. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 4 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 6 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 8 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 10 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 7 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 13 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 20 (drew. XX w.)
- ul. Aleja Wolności 29 (drew. XX w.)

- ul. Aleja Wolności 33 (drew. XX w.)
- ul. Graniczna 6 (drew. XX w.)
- ul. Targowa 1 (drew. XX w.)
- ul. Ppor. Antoniego Wołowskiego 17 (budynek murowany XX w.)
- ul. Dolna 4 (drew. XX w.)
- ul. Ogrodowa 35 (drew. XX w.)
- ul. Ogrodaowa 33 (drew. XX w.)
- ul. Ogrodaowa 31 (drew. XX w.)
- ul. Latoszek 45 (drew. XX w.)
- ul. Latoszek 39 (drew. XX w.)
- ul. Latoszek 33 (drew. XX w.)
- ul. Kolonijna 11 (materiał: mieszane XX w.)
- ul. Zakolejowa 1 (cegłany, 1925 r.)
- ul. Zakolejowa 3 (drew. mur. pocz. XX w.)
- ul. Okrzei 90 (mur. pocz. XX w.)

Kamieńczyk:

- ul. Piłsudskiego 45 (drew. I poł. XIX w.)
- ul. Piłsudskiego 47 (drew. I poł. XIX w.)
- ul. Warszawska 20 - budynek szkoły (betonowo żelbetowy 1920 r.)
- ul. Piaski 20 (drew. ok. 1924 r.)
- ul. Jadowska 2 (drew. początek XX w.)

Łosinno:

- ul. Centralna 25 (drew. lata 30 XX w.)
- ul. Centralna 45 (drew. 1930 r.)

Gulczewo:

- ul. Centralna 86 (drew. 1933 r.)
- ul. Szkolna 41 (drew. 1930 r.)

Drogoszewo:

- ul. Szczęśliwa 3 (drew. lata 20 XX w.)
- ul. Szczęśliwa 9 (drew. lata 20 XX w.)

Olszanka:

- nr 12 (drew. 1936 r.)
- nr 29 (drew. kryty blachą; 1939-42 r.)

Sitno:

- nr 14 (drew. 1938 r.)

Leszczydół - Pustki:

- nr 22 (młyn drewniany lata 30 XX w.)
- nr 63 (drew. 1920 r.)

3. Kapliczki:

- Wyszaków ul. Kościuszki (mur. koniec XIX w.)
- Wyszaków ul. Pułtуска (krzyż metalowy 1903 r.)
- Gulczewo kapliczka św. Rocha, (ceglana 1900 r.)

4. Kamieńczyk- zbiorowa mogiła z 1863 r.

5. Cmentarze:

- Cmentarz żydowski Kirkut (początek XIX w.) w Wyszakowie
- Cmentarz z I Wojny Światowej żołnierzy niemieckich i rosyjskich w Kręgach Nowych
- Cmentarz grzebalny rzymsko – katolicki w Kamieńczuku
- Cmentarz wojenny z II Wojny Światowej w Wyszakowie (w Rybieniu Leśnym)
- Cmentarz przykościelny przy kościele św. Idziego w Wyszakowie

6. Strefy ochrony układu urbanistycznego:

- średniowiecznego układu urbanistycznego w Kamieńczuku
- osiedla letniskowego Rybienio Leśne w Wyszakowie.

Stanowiska archeologiczne:

CHRONOLOGICZNY SPIS STANOWISK W OBSZARZE 49-70

Epoka kamienia	- 1 - Rybienio Nowe 20
Mezolit	- 1 - Kręgi 32
Neolit	- 1 – Wyszaków stanowisko 35
Wczesne średniowiecze	- 1 – Rybienio Stare 24
Średniowiecze	- 7 – Wyszaków 6, Olszanka 12, 18, Rybienio Nowe 21, Rybienio Stare 23, Rybno 26, 29
Późne średniowiecze	- 17 – Wyszaków 1, 2, 3, 6, 9, 10, 11, Olszanka 4, 5, 13, Zakierzyce 15, 17, Rybienio Nowe 19, Rybienio Stare 22, Rybno 29, Kręgi 30, 31
Okres Nowożytny	- 32 – Wyszaków 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, Olszanka 4, 5, 12, 13, 14, 16, 18, Zakierzyce 15, 17, Rybienio Nowe 20, 21, Rybienio Stare 22, 23, 24, 25, Rybno 26, 27, 28, 29, Kręgi 30, 32, Kręgi Nowe 33, 34

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 50-71

Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Fidest	1	Ślady osadnictwa, KŁ – EB; Osada, XI – XIII w.; osada, XIV – XV w.
2	Fidest	2	Osada, neolit strefy leśnej
3	Fidest	3	Osada, KCSz, neolit; osada, kultura trzciniecka, II EB
4	Fidest	4	Osada, kultura trzciniecka, II EB

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 48-70

Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Łosinno	1	ślady osadnictwa; kultura nowożytna; XVI – XVII w.
2	Leszczydół Stary	1	ślady osadnictwa; kultura nowożytna; XVI – XVII w.
3	Leszczydół Stary	2	ślady osadnictwa; kultura nowożytna; XVI – XVII w.
4	Łosinno	1	ślady osadnictwa; epoka brązu/epoka kamienna (2 krzemienie)
5	Wyszków	11	ślady osadnictwa; kultura nowożytna; XVI – XVII w. (8 fragmentów ceramiki)
6	Wyszków	12	ślady osadnictwa; epoka brązu/epoka kamienna (1 krzemień) ślady osadnictwa; kultura nowożytna; XVI – XVII w. (5 fragmentów ceramiki)
7	Wyszków	13	ślady osadnictwa;

			kultura wczesnośredniowieczna, X-XII w., (1 fragment ceramiki) osada jednodworcza; kultura późno średnia/nowożytna; 2 poł. XV w., XVII w., (25 fragmentów ceramiki)
8	Leszczydół Nowiny	1	ślady osadnictwa; epoka kamienna/epoka brązu
13	Leszczydół Pustki	1	ślady osadnictwa; pradziej; (2 fragmenty ceramiki) ślady osadnictwa; kultura późnośredniowieczna/nowożytna; 2 poł. XV w., XVII w., (2 fragmenty ceramiki)
14	Leszczydół Pustki	2	ślady osadnictwa; kultura wczesnośredniowieczna, XI-XIII w., (1 fragment ceramiki) ślady osadnictwa; kultura późnośredniowieczna, 2 poł. XV w., XVII w., (4 fragmenty ceramiki)
15	Leszczydół Pustki	3	ślady osadnictwa; kultura nowożytna; XVI-XVIII w., (4 fragmenty ceramiki)
16	Leszczydół Pustki	4	ślady osadnictwa; kultura wczesnośredniowieczna, XI-XIII w., (2 fragmenty ceramiki) ślady osadnictwa; kultura późnośredniowieczna, 2 poł. XV w., XVII w. (8 fragmentów ceramiki)
17	Leszczydół Pustki	5	osada jednodworcza; kultura późnośredniowieczna/nowożytna, 2 poł. XV w., XVII w., (23 fragmenty ceramiki)
18	Wyszków	14	ślady osadnictwa; kultura późnośredniowieczna, 2 poł. XV w., XVII w.,

			(4 fragmenty ceramiki)
--	--	--	------------------------

ALFABETYCZNY SPIS STANOWISK NA OBSZARZE 49-70

Lp.	Miejscowość	Numer stanowiska na obszarze	Numer stanowiska w miejscowości
1	Kręgi Nowe	33	1
2	Kręgi Nowe	34	2
3	Kręgi Nowe	30	1
4	Kręgi Nowe	31	2
5	Kręgi Nowe	32	3
6	Olszanka	4	1
7	Olszanka	5	2
8	Olszanka	12	3
9	Olszanka	13	4
10	Olszanka	14	5
11	Olszanka	16	6
12	Olszanka	18	7
13	Rybieńko Nowe	19	1
14	Rybieńko Nowe	20	2
15	Rybieńko Nowe	21	3
16	Rybieńko Nowe	22	1
17	Rybieńko Nowe	23	2
18	Rybieńko Nowe	24	3
19	Rybieńko Nowe	25	4
20	Rybno	26	1
21	Rybno	27	2
22	Rybno	28	3
23	Rybno	29	4
24	Wyszków	1	1
25	Wyszków	2	2
26	Wyszków	3	3

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 49-71

Stanowisko na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
1	Kamieńczyk	1	osada, XV-XVI w.
3	Kamieńczyk	3	osada, neolit
4	Kamieńczyk	7	ślady osadnictwa, paleolit schyłkowy: obozowisko, kultura janisławicka, mezolit; ślady osadnictwa, neolit strefy leśnej; osada, kultura Chłopice – Vesele, neolit/wczesny EB; osada, kultura trzciniecka, II EB
5	Kamieńczyk	9	osada, XII-XII w.; osada, XIV-XV w.
6	Kamieńczyk	13	osada, XIII w.
7	Kamieńczyk	14	ślady osadnictwa, XVII w.
8	Kamieńczyk	15	ślady osadnictwa, paleolit
9	Kamieńczyk	16	osada, KŁ, EB; osada, XV w.
10	Kamieńczyk	8	ślady osadnictwa, XV w.
11	Kamieńczyk	10	osada, KŁ, III-V EB; ślady osadnictwa KP, WOR; ślady osadnictwa, XIII-XIV w.
12	Kamieńczyk	11	Ślady osadnictwa, neolit, osada, KŁ, EB, ślady osadnictwa, OR
13	Kamieńczyk	12	ślady osadnictwa, KŁ, EB; Ślady osadnictwa, XII-XIII w. ślady osadnictwa, XI C - XV w.
14	Kamieńczyk - Suwiec	1	ślady osadnictwa, kultura janisławicka, mezolit; cmentarzysko, KP, MOPR - WOR; OSADA, XVI – XVII w.
15	Kamieńczyk – Suwiec	1a	ślady osadnictwa, KŁ, EB
16	Kamieńczyk – Suwiec	2	osada, KP, WOR
17	Kamieńczyk – Suwiec	3	osada, XIII – XV w.
18	Kamieńczyk – Suwiec	4/I/	Osada, KŁ, IV EB
19	Kamieńczyk – Suwiec	5	punkt osadnictwa, chronologia nieokreślona
20	Kamieńczyk –	6	ślady osadnictwa, kultura janisławicka,

	Suwiec		mezolit, osada, KŁ, III-V EB; osada, KP, WOR, osada, XIV – XV w.
21	Kamieńczyk – Suwiec	7	osada, KŁ, V EB – HA C - D
22	Kamieńczyk - Błonie	1	osada, KŁ, V EB – Ua C-D; osada, LOPR – OR
23	Kamieńczyk - Błonie	2	osada, KŁ, III – V EB; ślady osadnictwa XII – XIII w.
24	Kamieńczyk - Błonie	3	osada, KP, OR A3-B1; osada, X-XVI w.; ślady osadnictwa, KŁ, EB; XVI-XVIII w.
25	Kamieńczyk – Rafa	1	ślady osadnictwa, XIII w.; ślady osadnictwa XIV – XV w., ślady osadnictwa XVII – XVIII
26	Kamieńczyk – Rafa	2	osada, XIV-XV w.
27	Kamieńczyk – Rafa	3	punkt osadnictwa, EP - OR; ślady osadnictwa XII – XIII w., ślady osadnictwa XIV – XV
28	Kamieńczyk – Rafa	4	osada, KP, OR; osada, XII – XII osada XIV – XVI w.
29	Skuszew	1 i 2	osada XIV – XVI w.
30	Skuszew	3	osada XII – XIII w., osada, XIV - X
31	Skuszew	4	ślady osadnictwa, KŁ, KB; osada, XII – XIII w.; osada, XIV w.; ślady osadnictwa XVIII w.; punkt osadnictwa, chronologia nieokreślona
32	Skuszew	5	obozowisko, neolit strefy leśne
33	Skuszew	6	obozowisko, gr. linińska lub sokołówecka, neolit/wczesny EB; osada KŁ, III-V AB; osada, XIV – XV w.
34	Skuszew	7	obozowisko, kultura janisławicka, zolit
35	Świniotop	1	obozowisko, paleolit schyłkowy, cmentarzysko, KGKłosz., HA D-wczesny i środkowy LT
36 i 37	Świniotop	2 i 3	osada, kultura trzciniecka, II EB; ślady osadnictwa, KP, OR
38	Świniotop	4	punkt osadnictwa KGKłosz., IIa D-wczesny i środkowy LT
39	Świniotop	5	osada, XII-XIII w.; osada, XV-X w.; punkt osadnictwa, chronologia nieokreślona

40	Świniotop	6	ślady osadnictwa, KŁ, III EB; ślady osadnictwa kultura praska, VI w.
41	Kamieńczyk – Suwiec	8	ślady osadnictwa, KP, OR B2-C1

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE NA OBSZARZE 50 - 69

Stanowisko na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
21	Gulczewo	I	Osada; kultury łużyckiej; epoka brązu.
22	Gulczewo	II	Cmentarzysko z epoki brązu; epoka brązu.
23	Gulczewo	III	Ślady osadnictwa; starożytność.
24	Gulczewo	IV	Ślady osadnictwa; starożytność.
25	Gulczewo	V	Ślady osadnictwa; okres wpływów rzymskich.
26	Gulczewo	VI	Ślad osadnictwa; neolit/ epoka brązu/.
27	Gulczewo	VII	Ślad osadnictwa; epoka kamienia. Ślad osadnictwa; epoka brązu. Ślad osadnictwa; okres wpływów rzymskich.
28	Gulczewo	VIII	Cmentarzysko; okres wpływów rzymskich.
29	Gulczewo	IX	Osada; kultura trzciniecka, wczesna epoka brązu.
30	Gulczewo	X	Ślady osadnictwa; okres wpływów rzymskich. Cmentarzysko; wczesna epoka brązu.
31	Gulczewo	XI	Osada; epoka brązu.
32	Gulczewo	XII	Osada;

			epoka brązu. Ślady osadnictwa; okres wpływów rzymskich.
40	Gulczewo	XIII	Ślady osadnictwa; starożytność.
41	Gulczewo	XIV	Osada; epoka brązu.
42	Gulczewo	XV	Ślady osadnictwa; starożytność. Ślad osadnictwa;

SPIS STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA OBSZARZE 50-70

Numer stanowiska na obszarze	Miejscowość	Numer stanowiska w miejscowości	Rodzaj i chronologia stanowiska
2	Ślubów	6	osada: kultura trzciniecka /wczesna epoka brązu/
5	Drogoszewo	1	ślady osadnictwa: kultura linińska /neolit strefy leśnej/ ślady osadnictwa: kultura trzciniecka /wczesna epoka brązu/
6	Ślubów	1	ślady osadnictwa: paleolit i mezolit osada: kultura pucharów lejkowatych /neolit/
7	Ślubów	2	ślady osadnictwa: "kultura ceramiki grzebykowo-dołkowej" /neolit/ ślady osadnictwa: epoka kamienia, epoka brązu
8	Ślubów	3	osada: kultura grobów kloszowych /wczesna epoka żelazna/
9	Ślubów	4	osada: późne średniowiecze
10	Ślubów	5	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XIII w./ osada: późne średniowiecze-okres nowożytny /XV-XVII w./
11	Deskurów	1	ślady osadnictwa: nieokreślone
12	Deskurów	2	ślady osadnictwa: kultura grobów kloszowych /wczesna epoka żelazna/

13	Deskurów	3	ślady osadnictwa: kultura grobów kloszowych /wczesny okres lateński/ ślady osadnictwa: epoka brązu
14	Deskurów	4	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze
15	Deskurów	5	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze
16	Deskurów	6	ślady osadnictwa: wczesne i późne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny /XV-XVII w./
17	Deskurów	7	ślady osadnictwa: nieokreślone ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny /XV-XVII w./
18	Deskurów	8	obozowisko: paleolit
19	Deskurów	9	ślady osadnictwa: kultura łużycka /epoka brązu, wczesna epoka żelazna/
20	Deskurów	10	ślady osadnictwa: kultura łużycka /epoka brązu, wczesna epoka żelazna/
21	Deskurów	11	ślady osadnictwa: kultura łużycka /epoka brązu /
22	Deskurów	12	obozowisko: kultura chojnicko - pieńkowska /mezolit/
23	Rogówka	1	ślady osadnictwa: kultura janisławicka i inne /mezolit, neolit/ ślady osadnictwa: kultura łużycka i kultura trzciniecka /epoka brązu/
24	Gulczewo	1	cmentarzysko: kultura grobów kloszowych /Halsztat D-Laten A/ ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
25	Gulczewo	2	ślady osadnictwa: neolit
26	Lucynów	1	ślady osadnictwa: "mezolit i inne"
27	Ślubów	7	cmentarzysko: okres nowożytny

			/XVIII-XX w./
28	Tulewo	1	ślad osadnictwa: nieokreślone
29	Ślubów	8	ślad osadnictwa: nieokreślone
30	Deskurów	13	ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
31	Deskurów	14	ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XII w./ osada: późne średniowiecze-okres nowożytny
32	Deskurów	5	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
33	Deskurów	16	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: średniowiecze- okres nowożytny ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
34	Tulewo	2	ślady osadnictwa: starożytność osada: wczesne średniowiecze /XI-XII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny ślady osadnictwa: nieokreślone
35	Deskurów	17	ślady osadnictwa: starożytność- wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze
36	Tulewo	3	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XIII-X w./ ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./ ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
37	Deskurów	18	ślady osadnictwa/osada: kultura przeworska /starszy okres rzymski/
38	Deskurów	19	ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: kultura

			trzcieniecka /wczesna epoka brązu/ ślady osadnictwa: okres nowożytny
39	Deskurów	20	ślady osadnictwa: starożytność- wczesne średniowiecze
40	Rogówka	2	ślady osadnictwa: mezolit-neolit ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
41	Rogówka	3	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
42	Lucynów	2	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./ ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
43	Lucynów	3	ślady osadnictwa: okres nowożytny /XV-XVII w./
44	Tumanek	1	ślady osadnictwa: okres nowożytny /XVII w./
45	Rogówka	4	ślady osadnictwa: kultura janisławicka /mezolit-neolit/
46	Rogówka	5	ślady osadnictwa: epoka kamienia, epoka żelazna ślady osadnictwa: średniowiecze
47	Grabnik	1	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze
48	Grabnik	2	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /VIII-X w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
49	Drogoszewo	2	ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: okres nowożytny
50	Drogoszewo	3	ślady osadnictwa: starożytność
51	Drogoszewo	4	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: okres nowożytny
52	Deskurów	21	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
53	Deskurów	22	ślady osadnictwa: wczesne

			średniowiecze /XII-XII w./ osada: okres nowożytny
54	Deskurów	23	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: starożytność- wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XI-XII w./ ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
55	Deskurów	24	osada: kultura przeworska /starszy okres rzymski/ osada: wczesne średniowiecze /XI-XII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
56	Ślubów	12	ślady osadnictwa: epoka brązu osada: wczesne średniowiecze /XI-XII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
57	Ślubów	9	ślady osadnictwa: okres nowożytny
58	Ślubów	10	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XIII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
60	Ślubów	11	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze nieokreślone: nieokreślone:
66	Tulewo	5	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XI-XII w./ ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
67	Tulewo	6	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /X-XI w./
68	Kręgi	1	osada: młodszy okres przedrzymski- okres rzymski osada: wczesne średniowiecze /X-XI w./ ślady osadnictwa: starożytność- wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
72	Gulczewo	3	osada: okres rzymski

			ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
73	Gulczewo	4	ślady osadnictwa: kultura ceramiki sznurowej lub episznurowej /wczesna epoka brązu/ ślady osadnictwa: kultura trzcieniecka /wczesna epoka brązu/ ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze-okres nowożytny
74	Gulczewo	5	osada: wczesne średniowiecze
75	Tulewo	7	osada: kultura przeworska /młodszy okres przedrzymski-okres rzymski/ ślady osadnictwa: okres nowożytny ślady osadnictwa: nieokreślone
76	Gulczewo	6	ślady osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
77	Gulczewo	7	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XII-XIII w./ ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
78	Gulczewo	8	ślady osadnictwa: starożytność-wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: okres nowożytny
79	Gulczewo	9	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
80	Gulczewo	10	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
81	Gulczewo	11	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XII w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
82	Gulczewo	12	ślady osadnictwa: wczesne

			średniowiecze
83	Gulczewo	13	ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: okres nowożytny
84	Gulczewo	14	ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze ślady osadnictwa: okres nowożytny
85	Gulczewo	15	ślady osadnictwa: starożytność- wczesne ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze/XI-XIII w./ ślady osadnictwa: późne średniowiecze-okres nowożytny
86	Gulczewo	16	ślady osadnictwa: okres rzymski ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /X-XI w./ ślady osadnictwa: okres nowożytny
87	Rogówka	6	ślady osadnictwa: kultura wielbarska /okres rzymski/ ślady osadnictwa: okres nowożytny
88	Rogówka	7	ślady osadnictwa: okres nowożytny
89	Deskurów	25	ślady osadnictwa: starożytność ślady osadnictwa: wczesne średniowiecze /XI-XIII w./
90	Deskurów	26	ślady osadnictwa: wczesne i późne średniowiecze /XII-XV w./

3.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń studium

W przypadku braku realizacji projektu Studium należy rozpatrzyć dwa scenariusze rozwoju gminy:

- pozostawienie dotychczasowego użytkowania, bez przeprowadzania nowych inwestycji,
- zagospodarowanie gminy zgodnie z obowiązującym Studium i planami miejscowymi.

W przypadku niezrealizowania projektowanych ustaleń projektu Studium w odniesieniu do środowiska przyrodniczego - jego stan na omawianym obszarze pozostanie niezmieniony. Zakłada się także, iż w wyniku funkcjonowania obecnych terenów pozostałe elementy środowiska tj.: szata roślinna, fauna, zasoby naturalne, gleby i powierzchnia ziemi oraz wody powierzchniowe i podziemne nie ulegną zmianom.

Dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie obszaru Gminy ocenia się jako zgodne z naturalnymi predyspozycjami i uwarunkowaniami przyrodniczymi. Jednocześnie środowisko gminy jest wolne od znaczących obciążeń i zagrożeń, oddziaływania szkodliwe i uciążliwe mają tu charakter lokalny, ich rozwiązanie może być dokonane działaniami i środkami lokalnymi.

4. Prognoza oddziaływania na środowisko

4.1. Wpływ realizacji projektu studium na poszczególne komponenty środowiska

4.1.1 Wpływ na różnorodność biologiczną

Ustalenia Studium spowodują nasilenie procesów zmniejszających różnorodność biologiczną. Nie będą to jednak procesy znaczące. Jest to zjawisko nieuniknione związane ze stopniową urbanizacją terenów jeszcze niezainwestowanych a położonych w sąsiedztwie miasta Wyszaków. Uwarunkowania przyrodnicze, w tym znaczny obszar gminy położony w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią – a tym samym wykluczony z inwestowania przyczyniły się do „przeniesienia” i intensyfikacji zabudowy w północnej części gminy.

Z drugiej strony wyznaczenie nowych, rozległych terenów zabudowy mieszkaniowej w północnej części gminy spowoduje zmniejszenie terenów biologicznie czynnych w ogólnym bilansie powierzchni, oraz dalszą „izolację” fragmentu kompleksu leśnego Puszczy Białej poprzez szczelną zabudowę wokół niego. Jednak wskazanie stosunkowo wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej (w przypadku zabudowy MU-W - min 40% powierzchni działki, z wyjątkiem zabudowy usługowej, dla której ustalono 30%) pozwoli zachować odpowiedni jej udział na obszarach urbanizacji.

Funkcjonowanie środowiska na poziomie fizjocenoz w wyniku realizacji projektu studium nie będzie w znaczący sposób zmodyfikowane. Zrealizowane inwestycje w postaci

drogi ekspresowej S8 oraz linii kolejowej przecięły korytarz ekologiczny doliny Bugu, przedzielając naturalne układy przyrodnicze oraz struktury zagospodarowania przestrzennego. Ingerencja inwestycji w dolinę rzeki Bug została jednak maksymalnie ograniczona poprzez zastosowane rozwiązania (m.in. estakada). W projekcie studium nie przewiduje się nowych barier dla systemu przyrodniczego gminy poza wyznaczoną już w poprzedniej edycji studium północną obwodnicą miasta Wyszaków (projekt studium zmienia jej przebieg).

Cenne przyrodniczo zalesione wydmy znajdujące się w większości w obrębie zwartych kompleksów leśnych zostaną zachowane. Wyjątek stanowi teren eksploatacji surowców mineralnych złoża Wyszaków - Skuszew. Wyznaczony teren eksploatacji surowców wkracza w obszar wydmy. Jest to jednak uzasadnione tym, iż zasoby w terenach eksploatacji wyznaczonych poprzednią edycją studium wyczerpały się i brak alternatywnego miejsca dla rozwoju wydobywania.

Zwarte kompleksy leśne: fragment puszczy Białej oraz Puszczy Kamienieckiej pozostaną nienaruszone. Zmniejszeniu ulegnie fragment lasu w Gulczewie na skutek powiększenia terenów zabudowy mieszkaniowej MU-W oraz fragment lasu w związku z zapotrzebowaniem gminy i wyznaczeniem terenów eksploatacji surowców złoża „Wyszaków- Skuszew”.

Pozytywnie na różnorodność biologiczną wpłynie wprowadzenie do ustaleń projektu Studium minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz zapis dla terenów MU-S i MU-M, o pozostawieniu 100 m² ogólnodostępnych terenów zieleni parkowej na każde 10000 m² powierzchni terenu. Ponadto studium ustala ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych, utrzymanie istniejących łąk i pastwisk, zachowanie lasów jako elementów krajobrazu naturalnego.

4.1.2 Wpływ na jakość życia ludzi

Zmiany w obrębie poszczególnych elementów środowiska, w jego funkcjonowaniu i jakości (stanie sanitarnym) mogą rzutować na zdrowie ludzi. Istotne znaczenie w tym względzie ma zarówno wielkość emisji zanieczyszczeń do środowiska, jaka może być skutkiem realizacji projektowanego dokumentu planistycznego, jak i relacje przestrzenne terenów o różnych funkcjach, zwłaszcza terenów osadniczych do potencjalnych oraz istniejących ognisk zanieczyszczeń i źródeł uciążliwości.

Skala spodziewanych emisji zanieczyszczeń (zanieczyszczenia powietrza, ścieki, odpady stałe, hałas) nie będzie zagrażać zdrowiu ludzi. Z jednej strony dlatego, że nośniki energii stopniowo stawać się będą mniej uciążliwe dla środowiska (to efekt upowszechnienia

odnawialnych źródeł energii), a z drugiej strony wskutek rozwoju urządzeń sozotechnicznych (kanalizacja sanitarna) i poprawy organizacji sposobu usuwania i neutralizacji odpadów. Wszystko to oznacza, że dopuszczalne normy zanieczyszczeń nie będą przekraczane.

Ponadto zagospodarowanie terenów przeznaczonych pod inwestycje przyczyni się do powstania nowych miejsc zamieszkania, jak też nowych miejsc pracy na terenach mieszkaniowo - usługowych, a postulowana koncentracja usług oraz wyznaczenie zwartych obszarów terenów przemysłowych i produkcyjno - magazynowych sprzyjać będzie łądowi przestrzennemu.

Tereny usług oświaty, sportu, rekreacji i turystyki, kultury znacznie poprawią jakość życia na terenie gminy Wyszaków. Poprawie ulegną warunki komunikacyjne w Wyszakowie – poprzez realizację północnej obwodnicy miasta oraz jego połączenie z terenami sąsiednimi. Zmodernizowany układ komunikacyjny zapewni płynność ruchu, pozwoli uniknąć wielu konfliktów komunikacyjnych, wyprowadzi ruch tranzytowy z miasta przekierowując go na obwodnicę. Z drugiej strony rozbudowa terenów mieszkaniowych i usługowych wiąże się z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, wzrostem zanieczyszczeń i ilością odpadów. Jednak dzięki zachowaniu wskaźników powierzchni biologicznie czynnej, zachowaniu terenów otwartych zieleni wzrost intensywności zabudowy nie powinien być uciążliwy dla mieszkańców.

Głównym emitorem hałasu na terenie opracowania są drogi i związany z nimi ruch tranzytowy (droga krajowa nr 8 i 62, droga ekspresowa S8),droga wojewódzka nr 618, linia kolejowa oraz obsługa transportowa terenów produkcyjnych i usługowych. W otoczeniu tych obiektów dojdzie do kumulacji oddziaływań akustycznych. Studium zabezpiecza tereny sąsiadujące od uciążliwości ww. obiektów poprzez zapisy:

„W bezpośrednim otoczeniu ww. obiektów (orientacyjnie do odległości ok. 100 m bez zabezpieczeń) nie powinno się lokalizować obiektów związanych ze stałym i wielogodzinnym przebywaniem dzieci i młodzieży, a zabudowa mieszkaniowa powinna być projektowana z zabezpieczeniami, zapewniającymi osiągnięcie w pomieszczeniach warunków akustycznych zgodnych z polską normą (np. stosowanie okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej).

Inwestorzy powinni być informowani o możliwości wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Korzystnym rozwiązaniem z punktu widzenia ochrony środowiska jest przeznaczenie terenów w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów generujących nadmierny hałas pod usługi. Mniej wrażliwe na uciążliwość hałasu obiekty usługowe ekranują wówczas położone w drugiej linii zabudowy tereny mieszkaniowe. Lokalnie w budynkach mieszkalnych i usługowych najbardziej narażonych na hałas

może zaistnieć konieczność zastosowania przegród zewnętrznych o wysokiej izolacyjności np. okien o zwiększonej izolacyjności akustycznej.”

Celem ochrony przed uciążliwościami pochodzącymi z terenów przemysłowo – produkcyjno – usługowych, w przypadku ich sąsiedztwa z zabudową mieszkaniową, studium ustala obowiązek wprowadzenia zieleni izolacyjnej.

Przy wykonywaniu planów miejscowych dla poszczególnych terenów należy uwzględnić dopuszczalne poziomy hałasu zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Realizacja ustaleń projektowanego Studium wpłynie pozytywnie na jakość życia ludzi. Będą to zmiany lokalne, bezpośrednie, długoterminowe.

4.1.3 Wpływ na świat roślinny i zwierzęcy

Projekt Studium stwarza warunki do ochrony szaty roślinnej poprzez ustalenia zapewniające zachowanie i ochronę cennych elementów szaty roślinnej oraz ochronę przed zainwestowaniem i utrzymanie wód powierzchniowych, terenów zieleni naturalnej, w szczególności terenów leśnych, które decydują o przyrodniczej strukturze obszaru miejskiego.

Cenne przyrodniczo tereny w postaci dolin rzek Bug i Liwiec oraz zwarte kompleksy leśne (fragmenty puszczy Białej i Kamienieckiej) zostaną zachowane.

Wprowadzona w projekcie studium na terenach pozostających dotychczas w użytkowaniu rolniczym (zwłaszcza w północnej części gminy) zabudowa mieszkaniowa lub usługowa nie spowoduje istotnych zmian w świecie zwierząt, zarówno w strukturze gatunkowej, jak i wielkości populacji. Są to tereny zasiedlone przez gatunki synantropijne i związane z agroekosystemami. Zmiana przeznaczenia pojedynczych działek pozostanie bez wpływu na faunę. Przekształcenia w obrębie zoocenoz glebowych będą konsekwencją przemieszczania mas ziemnych w trakcie realizacji inwestycji budowlanych.

Największe straty w szacie roślinnej pojawią się w związku z projektowaną zabudową w Gulczewie, gdzie nastąpi uszczuplenie powierzchni lasu oraz płatów roślinności łąkowej oraz w Lucynowie i Fideście wraz z projektowaną zabudową lotniskową i rekreacyjną. Niekiedy uzupełnienia ciągów zabudowy czy też ich poszerzenie będzie wiązało się z wycinką enklaw leśnych.

W miejscowości Lucynów wprowadzone nowe zagospodarowanie może zagrażać zniszczeniem wrażliwych siedlisk flory. Do zmniejszenia zasobów leśnych dojdzie też w wyniku realizacji projektowanego terenu eksploatacji złoża Wyszków - Skuszew. Po

zakończeniu wydobycia przeprowadzona rekultywacja pozwoli zminimalizować ujemne skutki wydobycia na środowisko naturalne.

4.1.4 Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Projekt Studium zachowuje istniejącą sieć hydrograficzną gminy oraz jej obudowę przyrodniczą. Rozszerzenie terenów zabudowy wpłynie na zwiększony pobór wody z podziemnego zbiornika oraz zmniejszenie retencji przez wzrost powierzchni nieprzepuszczalnych. Są to negatywne, bezpośrednie i pośrednie oddziaływania długoterminowe.

Za pozytywne oddziaływania uznać należy ochronę wód powierzchniowych m.in. poprzez zakaz dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych i zniekształcania naturalnych form rzeźby terenu. Zwiększeniu możliwości retencyjnych sprzyja realizacja wyznaczonego w Starym Rybieniu zbiornika retencyjnego.

Jednym z ubocznych efektów realizacji projektu studium będą ścieki komunalne wytwarzane na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Szczególnie w miejscowości Gulczewo gdzie projekt studium wyznacza sporo nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, podobnie w odniesieniu do terenów mieszkaniowych wyznaczonych poprzednią edycją studium m.in. Rybienko, Kamieńczyk, Ślubów. Studium zakłada docelowe odprowadzanie ścieków sanitarnych w całej gminie przy pomocy zbiorczej kanalizacji sieciowej, z wykorzystaniem centralnej oczyszczalni ścieków dla ich utylizacji przed wprowadzeniem do odbiorników – płynących wód powierzchniowych. Do czasu realizacji systemu odprowadzania ścieków dopuszcza się na terenach wiejskich zbiorniki bezodpływowe (szamba szczelne) oraz przydomowe oczyszczalnie indywidualne z odprowadzaniem ścieków oczyszczonych do gruntu lub rowów melioracyjnych. Podobnie jeśli chodzi o wodociągi - studium zakłada pełne zaopatrzenie ludności miasta i wsi w wodę, dostarczaną przy pomocy wodociągów.

Ponadto studium wskazuje na właściwe zagospodarowanie sanitarnej strefy ochrony pośredniej wokół stacji ujęcia wody w Wyszkwowie, zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego i obowiązujących w tym zakresie przepisów szczegółowych, w szczególności poprzez:

- likwidację istniejących na obrzeżach ustępów wolnostojących oraz wysypisk śmieci i odpadów stałych,
- wprowadzenie zakazu rolniczego wykorzystywania ścieków i gnojownicy na terenach wewnątrz strefy,
- wprowadzenie zakazu lokalizowania zakładów przemysłowych i zabudowy usługowej w obszarze strefy.

Ustalenia studium w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, odprowadzania wód opadowych stwarzają warunki do pełnego wyposażenia gminy w sieci techniczne, co przyczyni się do dalszej poprawy jakości wód podziemnych oraz zagwarantuje bezpieczeństwo ekologiczne.

4.1.5 Wpływ na powietrze

Prognozuje się, że wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza związany z rozwojem przestrzennym (głównie ze źródeł grzewczych oraz komunikacyjnych) będzie w miarę upływu czasu równoważony poprzez rozwój systemu drogowego sprzyjający wzrostowi płynności ruchu i skróceniu podróży, wzrost udziału proekologicznych środków transportu (ścieżki rowerowe). Rozbudowa infrastruktury drogowej spowoduje nieznaczny wzrost emisji gazów (SO₂, CO₂, CO) i pyłów (szczególnie w półroczu zimowym).

Pozytywnym oddziaływaniem będzie dalsza rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego, co zapewni obsługę planowanego budownictwa mieszkaniowego i usługowego oraz produkcyjno - przemysłowego na terenie Wyszkowa.

4.1.6 Wpływ na powierzchnię ziemi

Zmiany w obrębie powierzchni ziemi polegać będą przede wszystkim na ubytku powierzchni biologicznie czynnej. Nie dojdzie do większych przekształceń powierzchni topograficznej, ponieważ projekt studium dotyczy terenów w zdecydowanej większości słabo urzeźbionych. Z tego powodu nie przewiduje się również aktywizacji ruchów masowych ziemi.

W związku z budową północnej obwodnicy miasta powstaną nowe antropogeniczne formy rzeźby terenu, tj. wykopy i nasypy. Te drugie, w początkowej fazie stabilizowania się mogą podlegać ruchom masowym.

Realizacja projektowanego Studium przyczyni się do zmniejszenia arealu naturalnie ukształtowanych powierzchni. Jest to jednak nieunikniony proces związany z powiększeniem terenów zabudowy.

4.1.7 Wpływ na gleby

Zmiany w obrębie pokrywy glebowej polegać będą na ewolucji charakteru gleb w otoczeniu zabudowy, w przypadku zabudowy mieszkaniowej – głównie w kierunku kulturoziemów typu ogrodowego, a w przypadku zabudowy usługowej – najczęściej w kierunku urbanoziemów pod zielenią. Na terenach przemysłowych szczerunkowo wytworzyły się industrioziemy.

Ponieważ projekt studium wyznacza nowe tereny zainwestowania zasięg tego rodzaju gleb antropogenicznych powiększy się.

4.1.8 Wpływ na krajobraz

W wyniku realizacji ustaleń projektu studium nastąpi dalsza urbanizacja gminy (szczególnie część północna). Zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo - usługowa oraz produkcyjna będzie kontynuacją rozwoju obszarów inwestycyjnych miasta.

Ponadto projekt studium prowadzi do koncentracji zainwestowania (zabudowy), z korzyścią dla otwartości krajobrazu zbliżonego do naturalnego.

Najcenniejsze walory krajobrazowe – dolina Bugu, zwarte kompleksy leśne, wydmy zostaną zachowane i są chronione zapisami studium.

4.1.9 Wpływ na klimat

Rozwój nowych terenów zabudowy - zgodny ze Studium przyczyni się do nieznacznego przekształcenia warunków klimatycznych w kierunku typowym dla terenów zurbanizowanych. Skala tych przekształceń będzie w wymiarze lokalnym znikoma. Duże obszary powierzchni biologicznie czynnej w postaci lasów, łąk w dolinach Bugu, zadrzewień śródpolnych, pozytywnie wpływają na mikroklimat obszaru i zrównoważą efekty przekształcenia terenów użytkowanych rolniczo w północnej części miasta na inwestycyjne.

4.1.10 Wpływ na zabytki

Ustalenia Studium nie powinny powodować negatywnego wpływu na zabytki. Studium ustala zasady ochrony obiektów zabytkowych, w tym stanowisk archeologicznych.

4.1.11 Podsumowanie

Poniżej przedstawiono w tabeli ogólną ocenę wpływu skutków ustaleń Studium na środowisko przyrodnicze w obszarze opracowania.

Elementy objęte prognozą	Prognozowane zmiany
Bioróżnorodność	Nastąpi dalsza urbanizacja, zmniejszenie powierzchni ekosystemów rolnych, łąkowych, leśnych.
Środowisko życia człowieka	Nastąpi intensyfikacja zagospodarowania Wzrost emisji hałasu w związku z obsługą komunikacyjną nowo projektowanych terenów. Podniesienie jakości życia poprzez kanalizację sanitarną i 100% zwodociągowanie.
Pokrywa roślinna	Zmniejszenie powierzchni pokrytej szatą roślinną na skutek przeznaczenia jej pod zabudowę.
Świat zwierzęcy	Brak istotnych zmian w świecie zwierząt, zarówno w strukturze gatunkowej, jak i wielkości populacji.
Wody powierzchniowe i podziemne	Poprawa jakości wód w związku z planowaną kanalizacją terenów.

	Poprawa retencji wód w związku z projektowanym zbiornikiem retencyjnym.
Powietrze	Wzrost zanieczyszczeń związanych z ruchem samochodowym i ze źródeł grzewczych. Rozbudowa systemu ciepłowniczego miasta korzystnie wpłynie w dłuższej perspektywie na jakość powietrza.
Rzeźba terenu	Lokalne przekształcenie rzeźby terenu na skutek inwestycji, przede wszystkim drogowych (nasypy, wykopy).
Krajobraz	Dalsza urbanizacja terenu. Koncentracja zabudowy.
Klimat	Wystąpi nieznaczne przekształcenie warunków mikroklimatycznych w związku z uszczelnianiem podłoża i nową zabudową.
Ryzyko poważnych awarii	Nie przewiduje się ryzyka poważnych awarii w związku z projektowanym studium.

4.2 Ocena projektu studium w aspekcie skutków dla istniejących form ochrony przyrody oraz obszarów podlegających ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

4.2.1 Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000

Planowane w studium zagospodarowanie terenów w obrębie obszarów Natura 2000 w zdecydowanej większości jest adaptacją stanu istniejącego oraz ustaleń obowiązującego studium z uwzględnieniem uzupełnień zabudowy w już wykształconych ciągach zabudowy. Wszystkie tereny już zainwestowane pozostawiane są w dotychczasowych granicach z utrzymaniem obecnej funkcji i sposobu zainwestowania.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 można wykluczyć prawdopodobieństwo wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań.

W poniższym zestawieniu przedstawiono główne zagrożenia dla występujących na obszarze gminy obszarów Natura 2000.

Dolina Liwca (PLB 140002)

Głównym zagrożeniem dla tego obszaru są melioracje, powodujące osuszenie terenu (Standardowy Formularz Danych). Bardzo poważnym zagrożeniem w dolnym odcinku Liwca jest rozwój zabudowy letniskowej i jednorodzinnej, która powoduje fragmentację jego doliny, jak również stwarza bariery migracyjne (groźenie posesji do koryta rzeki),

Puszcza Biała (PLB 140007)

Wysokie zagrożenie stanowią modyfikacje systemu naturalnego -zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie,

Dolina Dolnego Bugu (PLB 140001)

Średnie zagrożenie z zakresu: transport i sieci komunikacyjne – drogi, autostrady. Zagrożeniem dla obszaru Doliny Dolnego Bugu jest szeroko pojęta działalność człowieka związana, m.in. z zanieczyszczeniem wód, trasami szybkiego ruchu, przebudową drzewostanów w kierunku monokultur sosny czy kłusownictwem. Za szczególnie niebezpieczne uważa się postępujące tempo zabudowy doliny, związane z faktem dominacji prywatnej własności ziemi, odcinanie starorzeczy, usypywanie obwałowań. Prowadzone są także prace związane z ochroną przeciwpowodziową, jednak przy ich wykonywaniu przestrzegane są wymagania, mające na celu zachowanie dobrego stanu ekologicznego doliny.

Ostoja Nadbużańska (PLH 140011)

Średnie zagrożenie z zakresu: rolnictwo- uprawa, użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo - kłusownictwo oraz średnie zagrożenie z zakresu: zakłócenia powodowane przez działalność człowieka - inne kompleksy sportowe i rekreacyjne.

Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie (PLH 140013)

Głównym zagrożeniem są procesy sukcesyjne i eutrofizacja siedliska,

Ostoja Nadliwiecka (PLH 140032)

Wysokie zagrożenie z zakresu rolnictwa m.in. hodowla zwierząt, wysokie zagrożenie na skutek nieciągłej miejskiej zabudowy, pozbywania się odpadów z gospodarstw domowych i obiektów rekreacyjnych, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, składowania materiałów.

Projekt studium nie przewiduje działań mających bezpośredni wpływ na wody podziemne w formie melioracji. Chroni system naturalny poprzez zakaz dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych i zniekształcania naturalnych form rzeźby terenu. Wskazuje gospodarkę odpadami zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami z uwzględnieniem ustaleń Wojewódzkiego planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023.

Projekt studium nową zabudowę mieszkaniową w obszarach Natura 2000 wprowadza wzdłuż już wykształconych ciągów zabudowy jak np. w przypadku miejscowości Suwiec i Rybienko bądź jako uzupełnienia pojedynczych działek. Większe tereny pod zabudowę wyznaczone zostały w miejscowości Gulczewo. Studium wprowadza docelowo konieczność skanalizowania ww. obszarów, co zapobiegnie zanieczyszczeniom wód ściekami. Pozostałe tereny mieszkaniowe (zabudowa MU-W oraz ML) to adaptacja stanu istniejącego bądź tereny projektowane poprzednią edycją studium.

Ponadto projekt studium ustala ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych, utrzymanie istniejących łąk i pastwisk, zachowanie lasów jako elementów krajobrazu naturalnego.

W odniesieniu do **obszarów Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB 140001 oraz Dolina Liwca PLB140002** projekt studium dopuszcza w terenach ZN (tereny zieleni nieurządzonej, nieużytki, łąki, doliny rzek, wyspy) - lokalizację ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji.

Dowolność w lokalizowaniu ww. obiektów niesie ryzyko potencjalnie negatywnego wpływu na awifaunę Doliny Bugu oraz Liwca. W związku z powyższym projekt studium wprowadza ograniczenie w lokalizowaniu ww. inwestycji:

"Przed przystąpieniem do realizacji obiektów - ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji (w terenach objętych formą ochrony przyrody - Natura 2000), powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000, a ich realizacja możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

Dopuszczenie ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji jest możliwe poza siedliskami chronionymi w ramach obszarów Natura 2000, oznaczonymi na Rys. 1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.

Na etapie sporządzania miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać."

Powyższe zapisy zabezpieczają chronione siedliska i gatunki.

Jako tereny możliwej lokalizacji przystani rzecznej studium wskazuje tereny US na zachód od drogi prowadzącej w stronę Rybienka Leśnego. Powyższa lokalizacja nie ingeruje w chronione siedliska- nie ma więc ryzyka, że zostaną naruszone.

Studium wskazuje w Starym Rybieniu teren możliwej lokalizacji zbiornika retencyjnego. Projekt nie przesądza o docelowym miejscu realizacji zbiornika retencyjnego. Wskazana lokalizacja jest jedynie propozycją. Wyznaczone miejsce realizacji tej inwestycji nie koliduje z chronionymi siedliskami.

Ponadto proponowana funkcja rekreacyjna ewentualnych zbiorników powinna być ograniczona. Ograniczenia te powinny dotyczyć szczególnie okresu lęgowego ptaków, które mogą zasiedlać obiekt i to od ich bytowania będą uzależnione dalsze reżimy ochronne. Na projektowanych zbiornikach powinien obowiązywać zakaz pływania motorówkami.

W celu zachowania ciągłości ekologicznej terenów leśnych z otwartymi, projekt studium w miarę możliwości wyznacza lokalne ciągi ekologiczne poprzez pozostawienie niezabudowanych przerw w pasmach ciągłej zabudowy (Tumanek), które umożliwią migrację zwierząt między terenami leśnymi i otwartymi oraz dostęp do żerowisk.

Wyznaczenie większej ilości takich przerw jest ograniczone ze względu na stan istniejący oraz obowiązujące w gminie dokumenty planistyczne tj. mpzp oraz studium. Wyznaczanie przerw wiązałoby się ze zmianą obowiązujących ustaleń planistycznych, a co za tym idzie wypłatą odszkodowań właścicielom „odgospodarowanych” działek przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Lokalne ciągi ekologiczne zostały wyznaczone też w Gulczewie, gdzie studium przewiduje zwarte obszary zabudowy MU-W oraz ML od strony doliny Bugu.

W odniesieniu do obszaru Natura 2000 Puszcza Biała 140007 projekt studium przewiduje zabudowę MU-W i MU-M wokół kompleksu leśnego w Leszczydole co jest zgodne z obowiązującymi planami miejscowymi:

- na północ od kompleksu leśnego:

mpzp dla obszaru Leszczydół Nowiny (UCHWAŁA Nr VIII/43/2011 Rady Miejskiej w Wyszku z dnia 28 kwietnia 2011 r., który w dniu 17 sierpnia 2010 r. został uzgodniony przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Podobnie zdecydowana większość terenów wokół ww. kompleksu leśnego była już wyznaczona w obowiązującym studium gminy.

- na południe od kompleksu leśnego:

mpzp ul. Sosnowa - Uchwała Nr XXII/179/12 Rady Miejskiej w Wyszku z dnia 26 kwietnia 2012 r.

W związku z powyższym "odgospodarowanie" tych obszarów w celu pozostawienia terenów niezabudowanych wzdłuż lasu wiązałoby się z wypłatą odszkodowań właścicielom działek przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

Projekt studium wprowadza pasma nowej zabudowy w Natalinie - po południowo - wschodniej stronie kompleksu leśnego i w Starym Leszczydole po stronie zachodniej. Aby zapobiec dalszej izolacji przestrzennej obszaru studium ustala wolne, niezabudowane fragmenty wzdłuż lasu oraz lokalne ciągi ekologiczne, a także tereny ze wskazaniem pozostawienia wyższego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej w mpzp, dla których studium wskazuje minimalną powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 50% oraz ogrodzenia z wymogiem otworów w poziomie terenu (do ustalenia w planach miejscowych np. 15 na 15 cm co 10 m) w celu umożliwienia migracji drobnej zwierzyny między ekosystemami.

W odniesieniu do obszaru **Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011** zagrożeniem podobnie jak w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu mogą być dopuszczone w terenach ZN (tereny zieleni nieurządzonej, nieużytki, łąki, doliny rzek, wyspy) ścieżki rowerowe, boiska, przystanie rzeczne, zbiorniki retencyjne. Może to skutkować kolizją z ewentualnymi siedliskami przyrodniczymi stanowiącymi przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. W największym stopniu dotyczy to siedlisk:

- Siedlisko 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheion, Potamion*
- Siedlisko 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Altenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe*)
- Siedlisko 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi
- Siedlisko 6440 łąki selernicowe (*Cnidion dubii*)

Realizacja przystani czy też zbiorników retencyjnych może wiązać się z wycinką lasów łęgowych, dewastacją strefy brzegowej a także zmianami w systemie hydrologicznym.

W związku z powyższym Studium wprowadza ograniczenia w lokalizowaniu ww. inwestycji:

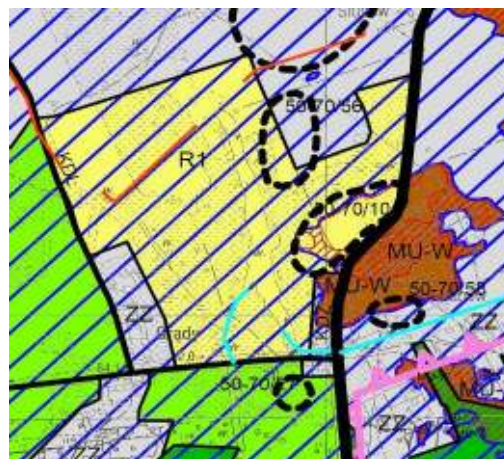
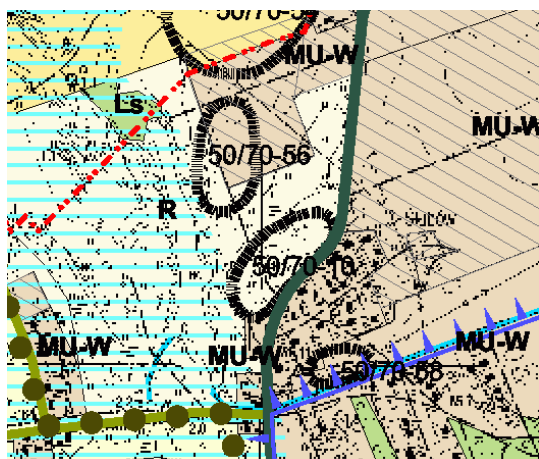
"Przed przystąpieniem do realizacji obiektów - ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji (w terenach objętych formą ochrony przyrody - Natura 2000), powinna być wykonana ocena oddziaływania na obszary Natura 2000, a ich realizacja możliwa w przypadku oceny stwierdzającej brak znacząco negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

Dopuszczenie ścieżek rowerowych, boisk, przystani rzecznych, zbiorników małej retencji jest możliwe poza siedliskami chronionymi w ramach obszarów Natura 2000, oznaczonymi na Rys. 1 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.

Na etapie sporządzania miejscowych planów obejmujących tereny położone w obszarach Natura 2000 należy zweryfikować rozmieszczenie wskazanych siedlisk chronionych z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, z uwagi na to, iż niektóre typy siedlisk są nietrwałe, zmienne i mogą zanikać ."

Z kolei na terenach ZZ w Wyszkowie obok mostu kolejowego obowiązuje zachowanie i ochrona siedliska łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych oraz starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion.

W odniesieniu do stanowiska traszki grzebieniastej w Ślubowie projekt studium wyznacza w jego sąsiedztwie zabudowę MU-W (co jest przeniesieniem ustaleń z obowiązujących dokumentów planistycznych), która może wpłynąć na wzrost zaśmieciania wody w zbiorniku. Zmiana ustaleń planistycznych wiązałaby się z wypłatą odszkodowań właścicielom „odgospodarowanych” działek przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska.

Rys. Porównanie zagospodarowania terenu obowiązującego studium (po lewej) z projektem (po prawej)

Projekt studium zakłada tereny US oraz ZZ w sąsiedztwie stanowiska skójkii gruboskorupowej i kozy złotawej. Powyższe zagospodarowanie wynika z obowiązujących w gminie dokumentów planistycznych oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Niemniej może ono negatywnie wpłynąć na ww. gatunki poprzez zaśmiecianie strefy brzegowej, zanieczyszczenie wody.

W odniesieniu do obszaru **Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH 140032** projekt studium wprowadza tereny Ls w obrębie zinwentaryzowanego siedliska 91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (przy zbiegu południowej i wschodniej granicy

gminy) co należy uznać za działanie pozytywne, umożliwiające wykształcenie się prawidłowej struktury lasu i przede wszystkim gwarantujące jego zachowanie.

W odniesieniu do obszaru **Natura 2000 Wydmy Lucynowsko - Mostowieckie PLH 140013** nowym ustaleniem projektu studium jest wprowadzenie terenu ML - powierzchnia ok. 10 ha. Jest ona zlokalizowana poza chronionymi siedliskami 4030 suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio- Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion* i 2330 wydmy śródłądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*). Jednakże sąsiedztwo zabudowy ML przy ww. siedliskach niesie ryzyko zaśmiecania.

Pozostałe zagospodarowanie terenów Wydm Lucynowsko - Mostowieckich to tereny MU-W (wynikające z ustaleń obowiązującego planu), Tz (linia kolejowa) R, ZN i Ls.

Projekt studium w obrębie terenów ZN wprowadza obowiązek redukcji samosiewów i podrostów drzew w celu ochrony siedliska 4030 - suche wrzosowiska. Ustalenia wskazują powstrzymanie sukcesji poprzez redukcję (wycinkę i karczowanie) 100% samosiewów i podrostów drzew (brzoza i sosna) wraz z usunięciem pozyskanej biomasy poza obszar Natura 2000. Rozpoczęcie realizacji działania ma się odbyć w pierwszych trzech latach obowiązywania Planu Zadań Ochronnych. Ustalono, że zabieg wycinania i karczowania należy przeprowadzić w pierwszym kwartale roku, co zapobiegnie silnemu odnawianiu i rozrastaniu gatunku z szyjek korzeniowych. Zauważono także, że karczowanie karp korzeniowych spowoduje odsłonięcie gleby, co sprzyja rozwojowi wrzosowisk.

Wobec powyższego planowany zakres projektu studium można ocenić na **powodujący nieznacznie negatywne oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000**. Ścisłe przestrzeganie ograniczeń zawartych w studium pozwoli ograniczyć to oddziaływanie do minimum.

4.2.2 Przewidywane oddziaływania na pozostałe formy ochrony przyrody

Projekt studium nakazuje ochronę pomników przyrody: *„drzewa – pomniki przyrody wymagają 15 metrowej strefy ochronnej, liczonej od pni drzew, z wykluczeniem wszelkich prac ziemnych oraz zakazem zmian stosunków wodnych w ich otoczeniu.”*

W projekcie studium zabroniono:

- wznoszenie obiektów budowlanych i urządzeń stałych, tymczasowych, trwale i nietrwale związanych z gruntem,
- prowadzenie prac ziemnych,
- dokonywanie zmian ukształtowania rzeźby terenu.

Zamieszczono także następujący zapis: „wszelka działalność projektowa i inwestycyjna wymaga uzgodnień z Konserwatorem Przyrody.”

4.4 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Obszar gminy Wyszaków nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych, a odległości jego granic do granicy państwa są znaczne.

Realizacja ustaleń analizowanego projektu Studium nie będzie powodowała oddziaływania transgranicznego w rozumieniu art. 58 ustawy Prawo ochrony Środowiska.

4.5 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Ustalenia projektu Studium przewidują ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Poniżej przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację negatywnych oddziaływań na środowisko.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację negatywnych oddziaływań na środowisko:

Elementy objęte prognozą	Proponowane rozwiązania zapobiegające, ograniczające i kompensujące
różnorodność biologiczna	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej; zachowanie i ochrona terenów leśnych, łąk, zadrzewień śródpolnych;
jakość życia ludzi	<ul style="list-style-type: none"> rozwój infrastruktury komunikacyjnej; rozwój infrastruktury technicznej; zachowanie wskaźników powierzchni biologicznie czynnej;
rośliny i zwierzęta	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie i ochrona terenów leśnych, łąk, zadrzewień śródpolnych; należy zachować maksymalną powierzchnię biologicznie czynną na obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej; stosowanie ogrodzeń ażurowych umożliwiające przedostawanie się płazów, gadów i małych ssaków; wprowadzenie nasadzeń roślinności wokół dróg w celu kompensowania fragmentacji siedlisk inwestycjami liniowymi; w miarę możliwości pozostawianie przerw w zabudowie - celem umożliwienia migracji zwierzętom;

wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • pełne zaopatrzenie w infrastrukturę; • zakaz dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych i zniekształcania naturalnych form rzeźby terenu; • zaleca się monitorowanie stanu wód powierzchniowych;
powietrze, klimat	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej; • zachowanie i ochrona terenów leśnych;
gleba	<ul style="list-style-type: none"> • nakaz zabezpieczenia urodzajnej warstwy gleby podczas prac budowlanych;
powierzchnia ziemi i krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie zainwestowania;
zasoby materialne	<ul style="list-style-type: none"> • brak;
zabytki	<ul style="list-style-type: none"> • brak.

4.6 Rozwiązania alternatywne

W trakcie sporządzania projektu Studium przeprowadzane były analizy różnych wariantów zagospodarowania terenu objętego Studium. W związku z tym wybór rozwiązań alternatywnych następował generalnie na etapie projektowym.

Podczas prac nad projektem Studium kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju, dążąc do stworzenia jak najlepszych warunków dla społecznego i gospodarczego rozwoju gminy, przy jednoczesnej ochronie zasobów naturalnych i środowiska. W Studium ogólnie wykorzystano prawidłowo możliwości stosowania zapisów z zakresu ochrony środowiska.

Jako rozwiązanie alternatywne proponuje się rezygnację z zabudowy letniskowej w Lucynowie i pozostawienie ww. terenu wolnego od zabudowy.

W stosunku do pozostałych terenów wprowadzonych do projektu studium nie istnieje potrzeba rozwiązań alternatywnych.

4.7 Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu Studium

Adekwatną do charakteru projektowanego dokumentu metodą analizy realizacji jego postanowień byłby monitoring urbanistyczny. Jak dotąd brak regulacji prawnych z nim związanych, istnieją jednak propozycje dotyczące jego zakresu, które, nie czekając na sankcję prawną, mogą być zastosowane w postaci tzw. raportu gminnego.

Raport ten mógłby zawierać:

- syntezę uwarunkowań polityki przestrzennej gminy,
- rejestr ewentualnych niezgodności i niespójności dotyczących:
  - zgodności ustaleń:
    - o studium gminy z wiążącymi ustaleniami planu województwa,
    - o planów miejscowych z ustaleniami studium gminy,
  - spójności ustaleń:
    - o studium gminy z niewiązącymi ustaleniami studium gminy,
    - o studium gminy ze strategią rozwoju gminy,
    - o planów miejscowych z niewiązącymi ustaleniami studium gminy,
- wynik analiz rejestru zarządzeń wojewody o przeznaczeniu terenów pod inwestycję konieczną i zatwierdzeniu dokumentacji planistycznej oraz decyzji lokalizacji inwestycji liniowych niezgodnych z wiążącymi ustaleniami studium gminnego,
- analizy wniosków w sprawie sporządzenia studium gminy i planu miejscowego,
- wytyczne do polityki przestrzennej gminy.

Do czasu rozwiązań prawnych, które ujednoczą sposób prowadzenia monitoringu urbanistycznego, realizacja ustaleń zmiany dokumentu planistycznego (w tym wypadku studium) powinna być monitorowana przez Radę Gminy.

Odrębną kwestią jest monitoring stanu środowiska. W odniesieniu do regionu jest on prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, a jego wyniki są corocznie publikowane w formie raportu o stanie środowiska.

W odniesieniu do terenu górniczego, obowiązek monitoringu środowiskowego spoczywa na właścicielu terenu.

5. Podstawowe akty prawne

Ustawy

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 poz. 446, z późniejszymi zmianami).
2. Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. 2013 poz. 686, z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. 2015 poz. 2100, z późniejszymi zmianami).
4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. 2015 poz. 1651, z późniejszymi zmianami)
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2015 poz. 196).
6. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2015 poz. 909, z późniejszymi zmianami).
7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2016 poz. 672, z późniejszymi zmianami).
8. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z dnia 8 stycznia 2013 r., poz. 21)
9. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (t.j. Dz. U. 2016 poz. 250, z późniejszymi zmianami).
10. Ustawa z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 87, z późniejszymi zmianami).
11. Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. 2013 poz. 1136, z późniejszymi zmianami).
12. Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. 2001 nr 97 poz. 1051, z późniejszymi zmianami).
13. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2015 poz. 469, z późniejszymi zmianami).
14. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353).
15. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 poz. 139, z późniejszymi zmianami).
16. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

(Dz. U. 2015 poz. 199, z późniejszymi zmianami).

17. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2014 poz. 1446, z późniejszymi zmianami).
18. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2016 poz. 290, z późniejszymi zmianami).
19. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2015 poz. 1774, z późniejszymi zmianami).
20. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2014 poz. 1789, z późniejszymi zmianami).
21. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. 2015 poz. 460, z późniejszymi zmianami).
22. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2012 poz. 1059, z późniejszymi zmianami)
23. Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. 2015 poz. 1297, z późniejszymi zmianami).
24. Ustawa z dnia 7 lipca 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. 2015 poz. 880, z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029).
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510, z późniejszymi zmianami).
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. Nr 77, poz. 510, z późniejszymi zmianami).
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1765).
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późniejszymi zmianami)
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, poz. 1260)

8. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67 z 1992 r., poz. 337)
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. Nr 217 z 2002 r., poz. 1833)
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz.826, z późniejszymi zmianami).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z dnia 8 października 2012r, poz.1109).
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2007 r. w sprawie ustalania wartości wskaźnika hałasu LDWN (Dz. U. Nr 106, poz. 729, z późniejszymi zmianami).
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. Nr 263 z 2005 r., poz. 2202).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (Dz. U. Nr 283, oz.2842)
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. Nr 260, poz.2181, z późniejszymi zmianami).
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281).
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012, poz. 914)
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. Nr 112, poz. 1206).
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549)
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne (Dz. U. Nr 128, poz 1347)

21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).
22. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 1 z 2003 r., poz. 12)
23. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 9 grudnia 2003 r. w sprawie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 217 z 2003 r., poz.2141)
24. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1298).
25. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397)
26. Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których wprowadzenie w ściekach przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych wymaga uzyskania pozwolenia wodno prawnego (Dz. U. Nr 233 z 2005 r., poz 1988)
27. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61 z 2007 r., poz.417)
28. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U.02.58.535, 2006.03.11 zm. Dz. U. 06.30.208).
29. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 31 stycznia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 30 z 2006 r., poz. 208)
30. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r., w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455).
31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz. 1728).
32. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. Nr 241 z 2002 r., poz. 2093).

33. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz. 984).
34. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).
35. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162 z 2008 r., poz. 1008).
36. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 81, poz. 685).
37. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243 z 2005 r., poz. 2063).
38. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97, poz. 1055).
39. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia jakie tereny pod względem sanitarnym SA odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315)
40. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315).
41. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późniejszymi zmianami).
42. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 132, poz. 877, z późniejszymi zmianami).
43. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 z 1999 r., poz. 430)
44. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359).

45. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 września 1998 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. Nr 126, poz. 839).
46. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883).
47. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. Nr. 121, poz. 840)
48. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501)
49. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. Nr 103, poz. 604)